

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

E-Participace ve vybraných obcích
E-Participation in Selected Municipalities

Student: Magda Polášťíková
Vedoucí bakalářské práce: Ing. Ardielli Eva, Ph.D

Ostrava 2017

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání bakalářské práce

Student: **Magda Polášťíková**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202R055 Veřejná ekonomika a správa
Téma: **E-Participace ve vybraných obcích**
E-Participation in Selected Municipalities
Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Participace ve veřejné správě
3. E-Participace na místní úrovni správy
4. Zhodnocení e-Participace vybraných obcí a návrhy na zlepšení
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

MATES, Pavel a Vladimír SMEJKAL. *E-government v českém právu*. Praha: Linde, 2006. 244 s. ISBN 80-7201-614-8.

POMAHAČ, Richard et al. *Veřejná správa*. Praha: C. H. Beck, 2013. 336 s. ISBN 978-80-7400-447-6.

ŠPAČEK, David. *eGovernment - cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení*. Praha: C. H. Beck, 2012. 288 s. ISBN 978-80-7400-261-8.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Eva Ardielli, Ph.D.**

Datum zadání: 18.11.2016

Datum odevzdání: 05.05.2017

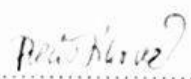
doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

V Ostravě dne 4.4.2017

.....
Magda Polaštková

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala své rodině a nejbližším přátelům za podporu při studiu a vedoucí bakalářské práce Ing. Evě Ardielli, Ph.D., za odborné vedení při vypracování této bakalářské práce.

V Ostravě dne 4.4.2017

Obsah

1	Úvod	5
2	Participace ve veřejné správě	7
2.1	Veřejná správa v České republice	7
2.1.1	Vymezení pojmu veřejná správa	8
2.1.2	Rozdělení veřejné správy	9
2.1.3	Dobrá správa	12
2.2	Vztah občanů a veřejné správy	14
2.2.1	Politická participace	14
2.2.2	Občanská participace	15
2.2.3	Výhody občanské participace	17
2.2.4	Participativní rozpočet	18
2.3	E-participace	20
2.3.1	Vymezení pojmu e-participace	20
2.3.2	Možnosti internetové participace	22
3	E-participace na místní úrovni správy	24
3.1	Nástroje e-participace	24
3.1.1	Nástroje sloužící k informování	24
3.1.2	Nástroje sloužící ke konzultaci, aktivní účasti občanů	25
3.2	Charakteristika obcí	26
3.2.1	Valašské Klobouky	27
3.2.2	Luhačovice	28
3.2.3	Zlín	29
3.3	Analýza webových stránek obcí	29
3.3.1	Kritéria analýzy webových stránek	30
3.3.2	Analýza webových stránek Valašských Klobouk	32

3.3.3	Analýza webových stránek Luhačovic	35
3.3.4	Analýza webových stránek Zlína	36
4	Zhodnocení e-participace vybraných obcí a návrhy na zlepšení.....	39
4.1	Vyhodnocení dotazníkového šetření	40
4.2	Návrhy na zlepšení e-participace ve vybraných obcích	54
5	Závěr.....	58
	Seznam použité literatury.....	59
	Seznam zkratek	62

1 Úvod

Česká republika a další země se zastupitelským demokratickým systémem se v současné době potýkají s tzv. krizí zastupitelské demokracie. Občané ztrácí důvěru ke svým voleným zástupcům, kteří se v první řadě soustředí na vítězství ve volbách. Slibují občanům spoustu výhod a lepší budoucnost a následně po svém zvolení ne vždy a ne vše dodrží. Nelze se proto divit, že je společnost znechucena svými zástupci, je cynická vůči institucím státu a ztrácí zájem o politickou situaci v domnění, že nemá cenu se o ni zajímat, protože se stejně nic nezmění. Tato nedůvěra se pak nejvíce odráží v nízké účasti občanů ve volbách.

Určitým řešením stále se snižující volební účasti je uzákonění volební povinnosti. Každý občan starší 18 let by měl ze zákona mít povinnou volební účast. Tuto povinnost mají např. země s vysokou životní úrovní, jako je Belgie či Lucembursko. Fakt, že je toto uzákonění funkční v zahraničí však není důkazem, že by fungovalo i u nás. Otázkou také zůstává, zda příkaz jít k volbám neboří základní hodnotu demokracie, kterou je svoboda.

Ne tak radikálním řešením, jako je volební povinnost, je e-participace. Jedná se o moderní metodu zapojení občanů do rozhodovacích procesů. Realizace e-participace může významně a nenásilně zvýšit zájem občanů o zapojování se do rozhodovacích procesů a zároveň nabízí možnost tyto procesy ovlivnit (Pekárek, 2008). Přestože je e-participace poměrně nový pojem, v některých zemích už jsou nástroje e-participace běžně používány. ČR však v tomto ohledu poměrně zaostává.

V dnešním moderním světě se bez informačních technologií neobejdeme. Chatujeme s přáteli, nakupujeme zboží online, sdílíme učební látku. Informační technologie jsou součástí běžného života. Právě proto by elektronický výkon veřejné správy a zapojování občanů do veřejného života neměl v tomto ohledu zaostávat.

Cílem bakalářské práce je zhodnotit e-participaci ve vybraných obcích s rozšířenou působností ve Zlínském kraji. Na základně zhodnocení budou navržena možná zlepšení ve výkonu e-participace.

Pro zhodnocení e-participace byly vybrány tři obce s rozšířenou působností, které se nacházejí ve Zlínském kraji. Jedná se o Valašské Klobouky, Luhačovice a Zlín. Jelikož já sama pocházím ze Zlínského kraje, mám ke všem těmto obcím blízký vztah. Tato bakalářská práce je zaměřena na téma e-participace v těchto obcích, protože je potřeba ji zde zlepšit a zvýšit povědomí občanů o možnostech e-participace. Je potřeba se tímto tématem zabývat, protože v rámci celé ČR e-participace zaostává a není zde natolik rozvinutá, jak by bylo potřeba.

Bakalářská práce je rozdělena do pěti kapitol, první kapitolou je úvod a poslední je závěr. Druhá kapitola se věnuje teoretickému vymezení veřejné správy a rozdělení veřejné správy v České republice. Je zde také vysvětlen pojem dobrá správa. V rámci druhé kapitoly je přiblížen pojem participativní rozpočet a je zde uveden příklad projektu v rámci tohoto rozpočtu v ČR. V neposlední řadě je v této kapitole vymezen samotný pojem e-participace. Tato teoretická část vychází z odborné literatury a dalších použitých zdrojů, které jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Třetí kapitola se zabývá e-participací na místní úrovni správy. Jsou zde uvedeny možné nástroje e-participace. Dále jsou v rámci této kapitoly charakterizovány obce Valašské Klobouky, Luhačovice a Zlín, u kterých jsou následně analyzovány jejich oficiální webové stránky na základě předem stanovených kritérií.

Ve čtvrté kapitole jsou zhodnoceny výsledky vyplývající z dotazníku a na základě těchto výsledků jsou navržena možná zlepšení e-participace u těchto tří obcí.

V bakalářské práci byla použita analýza, dotazníkové šetření, grafická a tabulková metoda. Analýza byla použita u webových stránek obcí, aby byla zjištěna jejich kvalita. Dotazníkové šetření je často využívanou metodou, která při správném stanovení vzorku dotazovaných umožňuje zobecnění výsledku na celou společnost. V této práci bylo dotazníkové šetření využito za účelem zjištění spokojenosti občanů s možností zapojování se do veřejného života.

Teoretická část čerpá převážně z odborné literatury. Data v aplikační části jsou využívány z oficiálních webových stránek obcí a z dotazníkového šetření.

2 Participace ve veřejné správě

Zastupitelská demokracie vyžaduje authority, které akceptují a podporují participaci občanů. Zapojování veřejnosti do rozhodování ve veřejné správě je věcí místních a regionálních úřadů. Občané mohou do veřejných debat a anket, které se realizují ve veřejném prostoru, vnést nová témata a nové pohledy na věc. Občané se podílejí na rozhodování ve věcech veřejných otázek. Podílejí se na rozhodování v místě, které je jim blízké, v místě svého bydliště. Taková spolupráce přináší výhody oběma zúčastněným stranám – občanům i veřejným zastupitelům (Heger, 2012).

2.1 Veřejná správa v České republice

„Správa“ je historický pojem pocházející z latiny. Doslovné přeložení tohoto slova znamená „administrativní přisluhování“. Správa se dá také odvodit ze slova právo, protože vykonává činnosti spojené s právem. V praxi se jedná například o spravování, starání se, obhospodařování, řízení, udržování, organizování (Káňa, 2014).

Káňa (2014) definuje správu jako cílevědomou společenskou činnost směřující k naplnění a dosažení cíle, který má charakter veřejný nebo soukromý. Rámec působení správy a rozsah činnosti správy určuje správní řád. Realizace správy se uskutečňuje pomocí účelových právních norem, které určují meze činnosti správy.

V minulosti se správa členila na správu policejní, vojenskou, finanční, justiční. Dnes můžeme správu členit podle několika kritérií, například dle:

- vlastnických práv ke spravovanému objektu,
- realizace a uskutečňování správy.

Pro členění správy je rozhodující vlastnictví ke spravovanému objektu. Dle vlastnických práv ke spravovanému objektu rozdělujeme správu na správu:

- veřejnou (státní a samosprávní instituce, úřady veřejné správy),
- soukromou (fyzické a právnické osoby, soukromé organizace a jejich statutární zástupci).

O správě veřejné hovoříme v případě, je-li spravovaný objekt věcí veřejnou nebo je-li spravovaný objekt veřejným majetkem. Spravovaným objektem ve veřejné správě je věc veřejná, věc státní, záležitosti veřejné, služby veřejnosti, území obce a území kraje. Spravovaným objektem je věc, na které má společnost veřejný zájem, který je vymezen veřejným právem. Naopak o správě soukromé hovoříme v případě, pokud je spravovaným

objektem věc soukromá a občan, fyzická nebo právnická osoba má vlastnická práva ke spravovanému objektu nebo ke spravované věci (Káňa, 2010).

2.1.1 Vymezení pojmu veřejná správa

Veřejná správa – v minulosti často označována jinými slovy, avšak po celou dobu byla a je civilizační nezbytností. Je něčím, co neoddělitelně patří ke společnosti a je věčným předmětem úvah (Pomahač, 2013).

Veřejná správa je základním pojmem správního práva. V žádném právním předpisu nenajdeme legální definici pojmu veřejná správa. Definovat ji je poměrně složitou záležitostí, zejména pro její mnohotvárnost a různost správních činností, i pro specifické vztahy, které zde vznikají (Horzinková a Novotný 2008). Přesto se mnozí o její definici pokusili.

Například Průcha (2003) veřejnou správou rozumí správu veřejných záležitostí ve veřejném zájmu a subjekty, které ji vykonávají, realizují ji jako právem uloženou povinnost, a to z titulu svého postavení jako veřejnoprávních subjektů.

Pojem veřejná správa má v zásadě dvojí význam. Buď se pod tímto označením rozumí určitý druh činnosti (tj. spravování) nebo organizační jednotka – instituce, která veřejnou správu vykonává. V prvním případě jde o veřejnou správu v materiálním pojetí, v druhém případě se jedná o pojetí formální (Hendrych, 2007).

Při materiálním pojetí je určující obsah veřejné správy, její jednotlivé úkoly a jejich povaha. Kdo je vykonavatelem jednotlivých činností zde není rozhodující. Jedná se o souhrn specifických správních činností směřujících k dosažení stanoveného cíle (Horzinková a Novotný 2008).

Naopak pro formální pojetí veřejné správy je rozhodující vykonavatel správních činností, nikoliv obsah a charakter činností. Veřejná správa je v tomto pojetí souborem osob, které tuto správu uskutečňují v určitých organizačních strukturách (Horzinková a Novotný, 2008).

Halásek (2012) vymezil základní funkce veřejné správy, které jsou pro její správné fungování zcela jistě nezbytné. Řadíme zde funkce:

- normativní – nezastupitelnou při tvorbě právních norem,
- ochrannou – povinnost státu zajistit vnitřní a vnější bezpečnost a udržovat pořádek,
- hospodářsko-organizační – tvorba a přerozdělování bohatství,
- ekonomicko-regulační – usměrňování ekonomického vývoje.

2.1.2 Rozdělení veřejné správy

Veřejná správa jako správa veřejných záležitostí ve státě se člení na **státní správu, veřejnou samosprávu** a **ostatní veřejnou správu** (Horzinková a Novotný, 2008).

Káňa (2014) **státní správu** definuje jako „veřejnou správu uskutečňovanou státem“. V každé společnosti zorganizované ve stát je státní správa nezastupitelnou součástí veřejné správy. V tomto smyslu je státní správa také základem veřejné správy. Je odvozována od postavení a poslání státu a realizace státní moci. Státní správa je zvláštním druhem společenského řízení uskutečňovaného státem a zároveň jsou to orgány státní správy, které uskutečňují výkon správy. Dělení státní správy znázorňuje Obrázek č. 2-1.

Obrázek č. 2-1: Dělení státní správy v ČR

Zdroj: Upraveno dle KÁŇA, Pavel. *Základy veřejné správy*. (2014)

Státní správa z hlediska obsahu zabezpečuje řadu činností, ale především je vymezována jako organizující a mocensko-ochranná činnost státu. Je zabezpečovaná ve veřejném zájmu a má především výkonný, podzákonný a nařizovací charakter. Státní správa se uskutečňuje na základě a v mezích zákonů, ale pro její výkon jsou závazné i tzv. interní předpisy, kde se jedná o usnesení vlády, směrnice ministerstev a jiných ústředních správních úřadů.

Vztahy nadřízenosti a podřízenosti jsou pro státní správu typické. Organizační struktura státní správy nezůstává stejná, stále se mění v závislosti na etapách historického vývoje společnosti,

na vnitřních a vnějších podmínkách tohoto vývoje a v neposlední řadě na samotných požadavcích celé společnosti (Horzinková a Novotný, 2008).

Státní správa může být vykonávána orgány **přímo** nebo **nepřímo**. Přímo vykonávají státní správu orgány státu nebo správní úřady jako organizační složky bez právní subjektivity nebo ostatní součásti. Nepřímo vykonávají státní správu na základě zákonné delegace jiné subjekty veřejné správy než stát (např. kraje, obce, autorizované zkušebny) svými orgány jako přenesenou nebo propůjčenou působnost. Na jiné právní subjekty může být výkon státní správy ve vymezeném rozsahu delegován zákonem nebo rozhodnutím učiněným na základě zákona. Jak už bylo uvedeno, část výkonu určitých veřejných záležitostí může být přenesena na subjekty odlišné od státu, zpravidla na veřejnoprávní korporace (Horzinková a Novotný, 2008).

Kaňa (2014) tvrdí, že **samospráva** je slučitelná jen s demokratickým zřízením, představuje decentralizovanou moc a má všeobecnou společenskou podporu.

Samospráva je právo uspořádat a řídit část veřejných záležitostí ve vlastním zájmu a ve vlastní odpovědnosti. Už podle samotného názvu je zřejmé, že samospráva plní své úkoly samostatně, tj. vlastními silami a prostředky. Její výkon je vázán pouze právními předpisy a obecně platí, že samospráva je méně vázána právem. Mezi orgány veřejné správy při výkonu samosprávy neexistují vztahy nadřízenosti a podřízenosti, a to ani mezi orgány samosprávy navzájem, ani mezi orgány samosprávy a orgány státní správy (Horzinková a Novotný, 2008).

Samosprávu vykonávají orgány jiných právních subjektů než státu, pokud je na ně výkon veřejné správy zákonem delegován a trvale svěřen do jejich samostatné působnosti. Samospráva je delegovaná veřejná správa, oddělená od státní správy a procedur spojených s jejím výkonem. Neztrácí však charakter plnění veřejných úkolů a nositelé samosprávy neztrácí charakter orgánů veřejné moci (Hendrych, 2007).

Kaňa (2014) dělí samosprávu na zájmovou a územní. Zájmová samospráva znamená sdružování občanů se stejnými zájmy a zálibami nebo občanů, kteří mají společné cíle a zájmy nebo vykonávají stejnou profesi. Představitelé jsou voleni na funkční období. Dále se zájmová samospráva člení na **profesní sdružení** a **zájmové sdružení**. Profesní sdružení je profesní zájmová samospráva, která je zřízena za účelem sdružování občanů stejného profesního zaměření, profesionálů se společnými zájmy a cíli, s postavením a názvem komory, kde je převládající povinné členství. Jedná se například o advokátní, notářské,

lékařské a veterinární komory, komory soudců, exekutorů, daňových poradců, auditorů a další. Zájmové sdružení občanů je zájmová samospráva s postavením společenství, které sdružuje občany stejných zálib a zájmů. V zájmovém sdružení se uplatňuje princip dobrovolnosti. Jedná se o odbory, svazy, kluby a sdružení.

Územní samospráva má pro demokratické uspořádání a pro výkon regionální a místní veřejné správy nezastupitelný význam (Hendrych, 2007). Stát přenechává v demokratickém zřízení moc územní samosprávě a člení území státu na vyšší územní celky a obce. Jednotlivé samosprávné celky mají:

- společenský a historický význam,
- občanskou sounáležitost územní a geografickou soudržnost,
- ekonomickou a hospodářskou samostatnost,
- kompetence k zabezpečování potřeb svých obyvatel,
- pravomoc k vytváření vlastních právních norem.

Česká republika je územně členěna na 14 samosprávných vyšších územních celků se sídlem krajského úřadu v krajském městě (Kaňa, 2014, s. 49). Kraj je veřejnoprávní korporací, proto je pro existenci kraje nezbytná členská základna občanů kraje a správní území. Jeho hlavním úkolem je péče o všestranný rozvoj území kraje a o potřeby svých občanů (Horzinková a Novotný, 2008).

Základním územním samosprávným společenstvím občanů je obec. Obec je veřejnoprávní korporací, která má vlastní majetek a je vymezena hranicí obce. V právních vztazích obec vystupuje svým jménem a nese odpovědnost, která z těchto vztahů vyplývá. Obec pečuje především o potřeby svých občanů a o všestranný rozvoj svého území. Při plnění svých úkolů chrání veřejný zájem vyjádřený v zákonech a jiných právních předpisech (Hendrych, 2007).

Ostatní veřejná správa je považována za zbytkovou oblast veřejné správy, kterou vykonávají částečně samosprávné a nesamosprávné instituce, které plní veřejné úkoly (Horzinková a Novotný 2008). Příkladem může být Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky nebo Česká národní banka. Do této specifické skupiny můžou být zařazeny také právnické osoby, které byly zřízeny za účelem plnění určité veřejné služby. Mohou mít povahu veřejnoprávní, jako např. Česká televize a Český rozhlas. Ale také mohou být povahy soukromoprávní, kde se jedná např. o obecně prospěšnou společnost. V prvním případě se zřizují zákonem nebo rozhodnutím učiněným na základě zákona, ve druhém případě jsou

zřizovány nebo zakládány způsobem stanoveným v příslušném zákoně. Zvláštním případem na pomezí veřejného a soukromého práva jsou dobrovolné svazky obcí, které mohou obce zakládat smlouvou. Rozsah činnosti svazku obcí určují stanovy, které jsou přikládány ke smlouvě. Činnosti se mohou týkat oblasti sociální péče, zdravotnictví, kultury, požární ochrany a dalších (Hendrych, 2007).

2.1.3 Dobrá správa

Hendrych (2007, s. 57) označuje dobrou správu takový proces vládnutí, který je úzce spojen s participací občanů na tomto procesu. Vykonávat veřejnou správu jako dobrou správu znamená naplňovat tezi o veřejné správě jako službě veřejnosti. Dobrá správa se vyznačuje nejen tím, že usilujeme o to, aby byla správa rychlá a hospodárná, ale také tím, že správa respektuje právo, je spravedlivá a přátelská k občanům a jiným subjektům.

Hlavními znaky dobré správy jsou zpravidla **zákonnost, nestrannost, včasnost, předvídatelnost, přesvědčivost, přiměřenost, součinnost, odpovědnost, otevřenost a vstřícnost**. Tyto znaky se zároveň označují jako principy dobré správy. Principy (znaky) dobré správy jsou neformální zásady kvalitního spravování věcí veřejných, které vycházejí z ústavních zásad, z obecných právních principů, z morálních pravidel i z legitimních společenských očekávání.

Zákonnost (soulad s právem) znamená, že úřad postupuje v souladu s právním řádem České republiky a právní předpisy aplikuje v jejich vzájemné souvislosti. Tam, kde je nejednoznačný výklad určitého právního ustanovení, vykládá jej úřad dle jeho smyslu a respektuje zejména stanoviska nadřízeného úřadu. Nadřízený úřad na žádost podřízeného úřadu poskytuje své jednoznačné a srozumitelné právní stanovisko k řešení daného právního problému. Nadřízený úřad také v důležitých právních otázkách aktivně sjednocuje postupy podřízených úřadů tím, že vydává závazná právní stanoviska.

Nestrannost se rozumí to, že úředník přistupuje ke všem osobám stejně a nevytváří žádné rozdíly v zacházení s nimi. Úředník se musí oprostít ode všech předsudků, zachovávat jak politickou, tak i náboženskou neutralitu a zároveň nezavdávat příčiny k pochybnostem o své nepodjatosti. Pokud se rozhodne nepřihlédnout k požadavku některé osoby, musí vždy takovýto postup odůvodnit.

Úřad musí podání každé osoby vyřídit v rozumném, přiměřeném čase a bez zbytečných průtahů. Toto souvisí s principem **včasnosti**. Jestliže si dané vyřízení žádá delší dobu, než je

zpravidla obvyklé, úřad o tom vždy osobu vyrozumí, přičemž uvede důvod prodlevy a předpokládaný termín, kdy bude věc vyřízena.

Předvídatelnost se rozumí naplnění legitimního očekávání osob tím, že úřad rozhoduje shodně s tím, jak rozhodoval o obdobných případech v minulosti nebo jak o obdobných případech rozhoduje nadřízený úřad. Pokud se úřad v některých konkrétních případech odchýlí od své dosavadní praxe, musí to výslovně uvést v rozhodnutí a také svůj postup odůvodnit. V obdobných případech úřad používá analogické postupy a při užití správního uvážení se drží předem stanovených obecných měřítek.

S **přesvědčivostí** souvisí skutečnost, že úředník poskytuje osobám přiměřené informace o zjištěných skutečnostech a informuje je o postupu úřadu tak, aby osoby pochopily účel řízení, orientovaly se v jeho průběhu a mohly využívat svá práva. Úředník se snaží podávat přesné informace takovým způsobem, aby nikoho neuvedl v omyl. Při komunikaci s osobami přihlíží k jejich dorozumívacím a intelektuálním schopnostem a snaží se zodpovědět všechny případné dotazy.

Přiměřenost se rozumí to, že úřad zasahuje do práv a oprávněných zájmů osob jen tam, kde je to nutné k dosažení účelu řízení, a to pouze v nezbytné míře. Při uplatňování svých pravomocí úřad zohledňuje mimořádnou situaci osoby tak, aby byl jeho postup vůči ní přiměřený. Po osobách úřad požaduje pouze takovou míru součinnosti, která je k dosažení účelu nezbytná.

Efektivnost úřad usiluje o komplexní řešení věcí. V případě, že některý odbor úřadu obdrží od osoby podání, které mu nepřísluší řešit, postoupí toto podání věcně příslušnému odboru a osobu o tom informuje. Pokud věc řeší několik odborů najednou, spolupracují tak, že zjišťují vzájemně informace o svém postupu, tyto informace si předávají a společně tento postup koordinují. Každý odbor musí být ve své činnosti důsledný a musí usilovat o skutečné vyřešení celé věci, nikoliv jen formální vyřešení.

Odpovědnost znamená, že se úřad nevyhýbá posouzení otázky nebo přijetí rozhodnutí ve věci, která spadá do jeho působnosti. V případě, že úřad udělá chybu, což se samozřejmě stát může, musí jasně a výslovně tuto chybu uznat, písemně se za ni dané osobě omluvit a neodkladně přijmout nápravná opatření.

S **otevřeností** souvisí umožnění osobám nahlížet do všech úředních dokumentů a také možnost pořizovat si jejich kopie. Úřad pečlivě dodržuje spisový pořádek, takže je schopen jednotlivé dokumenty vyhledat. Přístup osob k úředním dokumentům omezí úřad pouze do té

míry, jakou vyžaduje ochrana osobních údajů, soukromí, oprávněných zájmů jiných osob, utajovaných informací, obchodních tajemství nebo jiné zákonné limity.

Úředník se při jednání s osobami chová **vstřícně**, s respektem a zdvořilostí. Úředník všem sdělením věnuje náležitou pozornost a na všechna podání řádně odpovídá. Všechny tyto principy dodržované současně vedou k vykonávání veřejné správy jako dobré správy (Ochránce, 2017).

K tomu, aby mohla veřejná správa dobře fungovat, musí být vytvořeny potřebné předpoklady. Mezi ně patří např. vhodné právní prostředí, stabilita právního řádu, jeho přehlednost a srozumitelnost, kvalifikovaní a zkušení pracovníci a funkcionáři a v neposlední řadě dostatečně flexibilní organizační struktura, která je schopna trvale a plynule zabezpečovat vytčené úkoly. Veřejná správa má být blízká občanům, neznamená to však, že se má přibližovat občanům a jiným subjektům pouze místně. Jedná se o takovou veřejnou správu, která poskytuje uvedeným subjektům dostatek informací o působnosti jednotlivých úřadů a orgánů a využívá k tomu moderní informační technologie (Hendrych, 2007).

2.2 Vztah občanů a veřejné správy

Ať už se jedná o partnerství nebo participaci, vždy jde o určitý způsob spolupráce. Spoluprací se zde rozumí relativně trvalé kooperativní vztahy symetrické povahy mezi dvěma nebo i více aktéry. Tyto vztahy vznikají dobrovolně z vůle jejich účastníků a za účelem dosažení společného cíle, pokud se kooperativní vztahy vytvářejí mezi subjekty různých typů. To znamená např. mezi územními samosprávnými celky a soukromými podnikatelskými subjekty nebo nestátními neziskovými organizacemi. V takovém případě tento vztah označujeme za partnerství. Participací rozumíme institucionalizovanou politickou participaci občanů obcí jako jednotlivců nebo kolektivu. Jejich cílem je pozitivně ovlivnit místní politiku (Čermák a Vobecká, 2011).

Vztah občanů a veřejné správy se dá v demokratické společnosti označit za komplikovaný. Občané vůči veřejné správě vystupují ve dvojí roli. V první roli jakožto objekty činnosti veřejné správy musí respektovat její opatření a nařízení, o nichž veřejná správa rozhodne. V roli druhé jsou občané zdrojem legitimacy činnosti veřejné správy, neboť dle Ústavy jsou občané „zdrojem veškeré státní moci“ (Čermák a Vobecká, 2011).

2.2.1 Politická participace

Participace znamená určitou účast, podílení se na něčem. Je třeba rozlišit dva základní typy participace. Hovoříme tak o politické participaci a o občanské participaci. U politické

participace se jedná o přímou účast občanů na procesech vládnutí, a to jak na úrovni celostátní, tak na úrovni regionální nebo komunální. Zásadním právem občanů v rámci politické participace na místní úrovni je volební účast ve volbách do zastupitelstev obcí (Nejdl a Čermák, 2007). Toto právo upravuje zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Zákon upravuje podmínky výkonu volebního práva, právo být volen, organizaci voleb a soudní přezkum voleb.

Volby se konají ve lhůtě počínající třicátým dnem před uplynutím čtyřčlenného funkčního období zastupitelstev a končící dnem jeho uplynutí a vyhlašuje je prezident republiky nejpozději 90 dnů před jejich konáním. Konají se na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva tajným hlasováním podle zásad poměrného zastoupení.

Aktivní volební právo (právo volit) má občan obce, který je občanem České republiky, dosáhl věku 18 let a je v obci přihlášen k trvalému pobytu. Toto právo má také občan jiného státu splňující tyto podmínky, kterému právo volit přiznává mezinárodní smlouva, jíž je ČR vázána a která byla vyhlášena ve Sbírce mezinárodních smluv.

Členem zastupitelstva obce (právo být volen) může být zvolen každý volič, u něhož není překážka ve výkonu aktivního volebního práva. Existuje však řada okolností na straně občana, s nimiž je členství v zastupitelstvu obce vzhledem k možnému střetu zájmů neslučitelné. Jedná se například o funkci zaměstnance obce zařazeného do obecního úřadu obce, do jejíhož zastupitelstva se volí, jestliže zaměstnanec vykonává přímo státní správu nebo jde o zaměstnance jmenovaného přímo starostou obce. Dalším střetem zájmů může být výkon funkce strážníka obecní policie (Čermák a Vobecká 2011, s. 31).

2.2.2 Občanská participace

Bakalářská práce je primárně zaměřena na oblast občanské participace, a právě z tohoto důvodu je této části věnována nadměrná pozornost. Občanská participace znamená účast veřejnosti v rozhodovacích a plánovacích procesech a staví na posilování prvků přímého a aktivního zapojení občanů do rozhodovacích procesů. K aktivní občanské participaci dochází všude tam, kde volení představitelé přizvou občany k procesu hledání vhodného řešení a přípravy rozhodnutí. Avšak konečné, závazné rozhodnutí musí zůstat pouze na nich (Jak přizvat občany ke spolupráci, 2006).

Participace znamená sdílení vlivu či moci přijímat veřejné rozhodování, a to mezi správními institucemi na jedné straně a občany na straně druhé. Participaci označujeme jako „občanskou“, neboť zvláště občané jsou ti, s kým veřejní činitelé vliv či moc sdílejí. Nejedná

se pouze o formální procedury podílení se na tvorbě veřejných rozhodnutí, ale i o neformální účast na chodu celé společnosti. Velmi důležitý je zde právě „lidský“ rozměr participačních procesů, tedy snaha o přiblížení veřejných postupů, které jsou jinak velmi těžko srozumitelné, veřejnosti (Metodika participace, 2016).

V současné době se často hovoří o nezbytnosti účasti veřejnosti na veřejném rozhodování. Otázkou však je, jaká je správná míra participace a zároveň jakým způsobem se lidé do činnosti veřejné správy mají zapojovat. S ohledem na tento problém existuje model, který srozumitelně popisuje různé formy zapojení občanů. Tento model se nazývá participační žebřík. Stejně tak, jako se stoupá po žebříku vzhůru, tak i v tomto případě můžeme od nejnižší úrovně participace stoupat k vyšším úrovním. Právě z tohoto důvodu je použito slovní spojení participační žebřík, který je znázorněn v Tabulce č. 2-1.

Tabulka č. 2-1: Participační žebřík

Rozhodování v rukou občanů
Partnerství
Konzultace
Zpětná vazba
Námitky
Informování

Zdroj: Upraveno dle ČERMÁK, Daniel a Jana VOBECKÁ a kol. *Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě: význam, praxe, příslib*. (2011)

Nejnižším a základním stupněm participačního žebříku je **informování**. Zde se ve skutečnosti ještě ani o participaci nejedná. Jde o jednostranný komunikační tok od orgánů veřejné správy směrem k občanům. Informování je nezbytným předpokladem pro dosažení jakéhokoliv dalšího (vyššího) stupně. Bez dostatečných informací se nedá postupovat dále. Potřebné informace by měly být poskytovány včas, srozumitelně, vhodnou formou a v neposlední řadě všem občanům bez výjimky.

U druhého stupně, jímž jsou **námítky** (připomínkování) také ještě nemůžeme mluvit jako o skutečné participaci. Tento stupeň je taktéž založen na jednosměrném komunikačním toku, a to od občanů směrem k veřejné správě. Občané mohou tímto způsobem předávat své nápady, přání, požadavky či kritiku, a to bez toho, aniž by získali okamžitou odezvu ze strany veřejných činitelů. Sdílení moci je zde minimální.

Včasné zjišťování **zpětné vazby** napomůže odhalit mnoho o tom, co si lidé o navrhovaném řešení myslí a v případě existence připomínek jsou tyto včasné zapracovány do konečného řešení. Zpětná vazba tedy v tomto případě znamená, že ještě před tím, než dané řešení schválíme, zeptáme se na názor veřejnosti, respektive těch, kterých se rozhodnutí týká nejvíce.

Konzultace představuje obousměrnou komunikační vazbu. Občané jsou přizváni formou veřejných setkání, diskusí apod. a společně s představiteli veřejné správy si vyjasňují svá stanoviska. Díky konzultacím mohou občané vyjádřit své názory a připomínky a zároveň představitelé veřejné správy (radnice) mohou občanům vysvětlit důvody navrhovaného řešení. Poté je veřejnost informována o chystaných změnách v jejich obci, s tím, že se k těmto změnám mohla osobně vyjádřit.

Předposledním stupněm je **partnerství**, které nabízí občanům hledat společné řešení. V rámci partnerství musíme respektovat to, že jsou si všichni partneři rovni a nikdo ze zúčastněných nemá nadřazenou pozici. Partnerství také klade vyšší nároky na kapacitní připravenost zúčastněných. Zapojení aktéři (občané) mohou přímo ovlivňovat, co bude nakonec předloženo k rozhodnutí.

Posledním stupněm a vrcholem participace občanů na rozhodování je delegace **rozhodnutí do rukou občanů**. Veřejná správa tak nechá přímo občany v dané věci rozhodnout. Tento stupeň participace v České republice není příliš častý. Typickým příkladem je u nás místní referendum neboli místní lidové hlasování (Jak přizvat občany ke spolupráci, 2006). V místním referendu rozhodují oprávněné osoby formou souhlasu či nesouhlasu o konkrétně položených otázkách. Právo hlasovat v místním referendu má každá osoba, která má právo volit do zastupitelstva obce (MVČR, 2017).

2.2.3 Výhody občanské participace

Občanská participace není všelékem pro řešení všech veřejných problémů a témat. Participace má své limity a nevýhody, z nichž většinu lze různými způsoby eliminovat nebo jim předcházet. Jednou z nevýhod participace je narušení (nahrazení) zastupitelské demokracie.

Zastupitelská demokracie je založena na výběru reprezentantů lidu, kteří mají po stanovenou dobu právo rozhodovat. Nárůst participace v takovém případě může být vnímán jako ohrožení role volených představitelů. Bakalářská práce má však právě naopak poukázat na přednosti participačního přístupu a na jeho dobrý vliv na veřejnou správu. Takže teď již k samotným výhodám občanské participace.

Jednou z výhod participačního procesu je jistá **občanská angažovanost**. Participace je procesem učení a získávání nových zkušeností a dovedností pro obě strany. Účastníci otevřeného rozhodovacího procesu si vzájemně vyměňují informace, učí se od sebe navzájem.

Proces participace představuje především komunikaci s lidmi, sdílení emocí, předkládání argumentů, respektování názorů druhých, ale také navázání přátelství. Dochází tak k **vytváření funkčního místního společenství** a posilování pocitu sounáležitosti. Zároveň roste i pocit spoluzodpovědnosti za místo, kde všichni společně žijí.

Kvalitnější a efektivnější rozhodovací proces je velkou výhodou participace. Pokud se hledání řešení účastní více osob, zvyšuje se pravděpodobnost nalezení vhodného nového řešení. Běžný občan má navíc tu nejlepší znalost místního prostředí a často dovede upozornit na zásadní dopady smýšleného rozhodnutí, o kterých by například externí odborníci vůbec neuvažovali. Výsledkem otevřeného rozhodovacího procesu je řešení, které má výraznou veřejnou podporu a zároveň jsou minimalizovány možnosti vzniku občanských protestů.

Participační proces vytváří podmínky pro **otevřenost a transparentnost**. Každý se může dozvědět, jak bylo naloženo s jeho připomínkami či nápady. Výsledná řešení mají větší legitimitu v očích občanů, neboť při jejich přípravě byly právě jejich názory zohledňovány.

Všechna uvedená pozitiva **posilují důvěru veřejnosti v demokratický systém**. Kromě obecné důvěry v demokratický systém roste také důvěra v konkrétní představitele veřejné správy (Metodika participace, 2016).

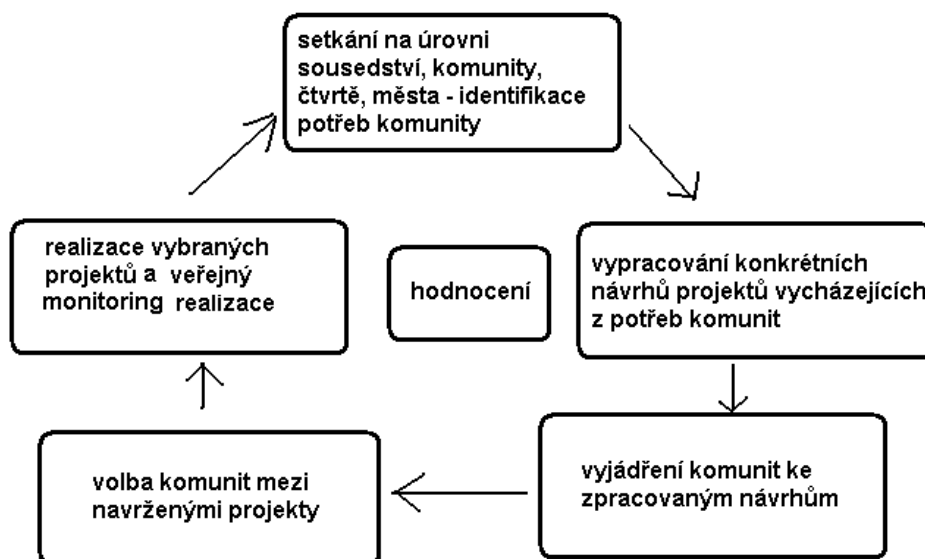
2.2.4 Participativní rozpočet

Participativní rozpočet (PR) je procesem přímé, dobrovolné a univerzální demokracie, v rámci kterého mohou občané obcí diskutovat a rozhodovat o využití části rozpočtu, o jeho výdajové a příjmové stránce. Jde o nástroj zapojení veřejnosti do rozhodovacího procesu skrz formulování prioritních oblastí rozpočtu, tvorbu konkrétních projektů, jejich výběr, volbu a následný monitoring.

PR lze považovat za nejvyšší stupeň participačního žebříku. Slouží k naplnění mnoha cílů, příkladem možnosti využití může být modernizace administrativy, sociální začlenění

vyloučených skupin, nebo budování důvěry mezi veřejností a volenými zástupci. PR je kontinuálním procesem, který zjednodušeně znázorňuje Obrázek č. 2-2 (Participativní rozpočet – portál o participativním rozpočtu, 2017).

Obrázek č. 2-2: Schéma participativního rozpočtu

Zdroj: Participativní rozpočet – portál o participativním rozpočtu, 2017

PR jakožto forma účasti veřejnosti na rozhodovacím procesu má využití především v zahraničí. Příkladem praxe u nás je projekt městského obvodu Ostrava-Jih s názvem „Společně tvoříme JIH“. Občané tohoto městského obvodu měli možnost podat návrhy, které budou financovány z rozpočtu obvodu. Návrhy, které uspěly, budou realizovány v průběhu roku 2017. Do hlasování se zapojilo celkem 3 901 občanů a na projekt bylo vyčleněno 5 miliónů korun, které budou rozděleny do čtyř městských částí, kterými jsou Dubina a Bělský les, Hrabůvka, Výškovice a Zábřeh.

V městské části **Dubina a Bělský les** uspělo šest návrhů z celkových osmi podaných. Největší počet hlasů dostalo navýšení počtu odpadkových košů. Projekty v této části jsou v celkové hodnotě 1 062 074 Kč. V části **Hrabůvka** budou realizovány celkem čtyři projekty, jimiž jsou Hřiště pro sport a vzdělávání, senior linky, lavičky na autobusové zastávky a návrh na dětské hřiště. Celková hodnota úspěšných návrhů v Hrabůvce je 1 236 577 Kč. Ve **Výškovcích** uspěly tři návrhy v celkové hodnotě 1 052 206 Kč. Zde zvítězila Fitness zóna u Odry a dvě dětská hřiště. V části **Zábřeh** bude realizován návrh na dětské hřiště a dále například

přechody pro chodce. Celková hodnota návrhů k realizaci v Zábřehu je 1 365 500 Kč (Společně tvoříme Jih, 2017).

2.3 E-participace

S pojmem e-participace je spjat výraz, který je u české společnosti o něco známější, je jím výraz „e-government“. Tento výraz se stal součástí „newspeaku“ moderní společnosti natolik, že se k němu často ani nehledá odpovídající překlad v žádném jazyce. Mnohem častěji bývá vymezován obsahově. Vesměs se všichni shodují na tom, že se jedná o různé úkoly, které se zabývají elektronizací výkonu činnosti veřejné správy nebo v širším pojetí spíše orgánů veřejné moci vůbec.

Hlavním smyslem e-governmentu je poskytnout lidem větší komfort při jednání se státem a jeho orgány tím, že zjednoduší a urychlí komunikaci občanů a podnikatelských subjektů s těmito orgány s cílem posílit demokratizaci veřejné správy a její služby jakožto služby společnosti (Mates a Smejkal, 2006).

2.3.1 Vymezení pojmu e-participace

E-participace je aktivní zapojení občanů do života obce s podporou soudobých technologií. Zastupitelé obce přistupují k občanům jako ke svým partnerům. Vedou s nimi dialog, tedy oboustrannou komunikaci k nalezení společných stanovisek (Kříž a Zajíc, 2016).

Pekárek (2008) představuje e-participaci jako veškeré procesy zapojující občany do veřejných rozhodovacích procesů pomocí informačních a komunikačních technologií nad rámec elektronických voleb.

Špaček (2012, s. 8) tvrdí, že elektronická participace v současnosti představuje relativně mladou a rozvíjející se oblast výzkumu i praxe specifických projektů e-governmentu, z něhož je často vydělována. Někteří zahrnují tuto oblast do kategorie e-demokracie, kterou definují jako využití ICT k podpoře procesů demokratického přijímání rozhodnutí. Jiní e-participaci považují za samostatnou kategorii e-governmentu, která je komplementární obsahu termínu e-governance či e-demokracie. Definují ji pak např. jako složitou problematiku využití ICT v oblasti zapojování občanů do debatování s politiky a vládami.

V současné době již zdaleka nestačí, aby orgán místní samosprávy zveřejňoval informace o přijatých rozhodnutích pouze na úřední desce. Občané očekávají a vyžadují mnohem více. Většina je zvyklá používat internet jako běžný prostředek dennodenní komunikace, a právě proto něco podobného očekávají i od orgánů veřejné správy či místní samosprávy. Prání podílet se na utváření svého okolí je zcela pochopitelné a vítané a celá řada elektronických

kanálů k tomu poskytuje vhodný prostředek. Při současných komunikačních návycích a dovednostech se e-participace stává pro mnohé občany preferovanou účastí na vládnutí (Zavoral, 2014).

E-participace stojí na třech základních pilířích:

- e-informace (e-sdílení)
- e-konzultace
- e-rozhodování

E-informace znamená zapojení občanů do účasti na aktivním vládnutí přes svobodný přístup k veřejným informacím bez nutnosti zvláštních povolení a registrovaných přístupů. Přístup k informacím je základním kamenem pro širší občanskou participaci. Informace mají být pro občany snadno přístupné a dosažitelné bez větších nákladů, které by je mohly od zájmu odrazovat.

E-konzultace je dialog mezi občany a veřejnými orgány, který napomáhá ke zlepšování veřejných služeb. Základním kamenem je internet a webové stránky, na který je vytvářen prostor pro vyjadřování názorů občanů.

E-rozhodování vyjadřuje aktivní zapojení občanů na procesu rozhodování. Občané formulují své návrhy, ale za finální rozhodnutí jsou zodpovědní zastupitelé (Zavoral, 2015).

Participace prostřednictvím internetu má několik výhod, z nichž některé jsou zcela zřejmé. Internet výrazně snižuje náklady – poslat e-mail namísto poštovního dopisu je rozhodně levnější. Některé občany může odrazovat jednání tváří v tvář s úředníky, elektronická komunikace je pro ně tudíž přijatelnější. E-participace snižuje náklady také na straně veřejné správy, respektive institucí, které mají zájem komunikovat s občany a informovat je. Příkladem může být elektronická úřední deska nebo informace uvedené na webových stránkách obce. Na internetových stránkách je možné vyvěsit mnohem větší množství informací než na obecní vývěsce (úřední desce). Další podstatná výhoda participace prostřednictvím internetu je, že výrazně šetří čas. Ne všichni mají příležitost chodit denně kolem fyzické úřední desky a číst si ji. Přečíst si informace na webových stránkách je mnohem rychlejší a pohodlnější. Navíc tyto informace nemusí mít nutně textovou podobu, může se jednat o zvukové záznamy či videonahrávky např. ze zasedání zastupitelstva. Napsání a odeslání e-mailu také zabere méně času než odesílání dopisu poštou.

Na druhou stranu s sebou užívání internetu při participačních aktivitách nese i jistá negativa, v některých případech dokonce rizika. K využívání internetu je potřeba splnit dvě základní podmínky – musíme mít k němu přístup a musíme s ním umět zacházet. Přístup i potřebné znalosti mohou být ovlivněny jak finanční nedostupností tohoto přístupu, tak nezájmem o jeho využití. Komunikace prostřednictvím internetu má svá specifika. Například v porovnání s osobním rozhovorem či telefonickým voláním je pro každého uživatele internetu snazší ignorovat doručený e-mail. Velkým rizikem spojeným s internetem je krádež identity a její následné zneužití, kdy je velmi snadné vystupovat pod cizím jménem (Čermák a Vobecká, 2011).

2.3.2 Možnosti internetové participace

Čermák a Vobecká (2011) vymezili pět skupin, v nichž se občané zapojují do rozhodovacích procesů různými způsoby. Jedná se o žebřík internetové participace, kde se postupuje odzdoma směrem vzhůru podle míry zapojení. Žebřík internetové participace zobrazuje Tabulka č. 2-2.

Tabulka č. 2-2: Žebřík internetové participace

Tvůrci
Posuzovatelé (kritici)
Účastníci (zapojují se do sociálních sítí)
Sběratelé (informací)
Diváci

Zdroj: Upraveno dle ČERMÁK, Daniel a Jana VOBECKÁ a kol. *Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě: význam, praxe, příslib.* (2011)

Diváci sledují webové stránky obcí, sledují videa, čtou blogy. Jedná se o pasivní zapojení občanů.

Sběratelé si ukládají záložky vybraných stránek, přihlašují se do maillistů.

Účastníci komunikují s institucemi pomocí e-mailů ohledně běžné agendy, jsou přihlášení na facebookových stránkách obce.

Až stupeň **posuzovatelů** se dá označit za participaci v pravém slova smyslu. Posuzovatelé jsou občané, kteří diskutují na diskusních serverech, účastní se internetových anket, přihlašují se do skupin na Facebooku a aktivně v nich diskutují. Podepisují petice na internetu (e-petice) a píší e-maily institucím, v nichž vyjadřují své názory k veřejným otázkám.

Posledním stupněm žebříku internetové participace jsou **tvůrci**. U tohoto stupně se, stejně jako u předešlého, jedná o participaci v pravém slova smyslu. Tvůrci se aktivně zapojují do dění v obci, píší blogy, vytvářejí internetové stránky, zakládají diskusní skupiny. Zveřejňují a rozesílají e-petice, které sami vytvořili.

3 E-participace na místní úrovni správy

V teoretické části se bakalářská práce zabývala vymezením pojmu e-participace a možnostmi, jak se občané mohou zapojit do rozhodovacích procesů. V rámci aplikační části se práce zaměřila na specifikaci konkrétních nástrojů e-participace a jejich možné využití v praxi. Budou zde také charakterizovány jednotlivé obce a analyzovány jejich oficiální webové stránky na základě předem stanovených kritérií.

3.1 Nástroje e-participace

Nástroje e-participace se dají rozdělit do dvou skupin:

- nástroje e-participace sloužící k informování,
- nástroje e-participace, které slouží ke konzultaci a aktivní účasti občanů.

Jednotlivé nástroje e-participace jsou shrnuty v Tabulce č. 3-1.

Tabulka č. 3-1: Nástroje e-participace

Nástroje sloužící k informování	Nástroje sloužící ke konzultaci, aktivní účasti
Webové stránky obcí	Blogy
FAQ	Veřejné diskuse
Odebírání aktualit (e-mail, SMS, RSS kanál,...)	Sociální sítě
Webcasting	Online dotazníky, ankety
	E-petice

Zdroj: Upraveno dle VYSKOČIL, Marek. *E-participace a její praxe v české veřejné správě* (2011)

3.1.1 Nástroje sloužící k informování

Základním nástrojem e-participace v rámci informování občanů jsou oficiální **webové stránky** obcí. Obcím je českými zákony stanoveno několik základních povinností. Internetové stránky obcí musí obsahovat elektronickou úřední desku, která má být aktuální a věcně i obsahově shodná s papírovou. Internetové stránky dále musí obsahovat povinné informace. Internetové stránky obcí musí být bezbariérově přístupné, jelikož spousta našich spoluobčanů je tělesně postižena a hodně návštěvníků stránek používá různé hardwarové i softwarové vybavení. Úřady nebo správci webů, kteří se dostatečně neorientují

v problematice bezbariérově přístupného webu, často provozují web, který je pro výše uvedené návštěvníky špatně dostupný či není dostupný vůbec. V neposlední řadě jsou obce povinny mít elektronickou podatelnu, která je nezbytná pro příjem elektronických dokumentů. Každý úřad si určuje pravidla a formáty dokumentů, které je schopen přijmout.

FAQ (Frequently Asked Questions) je databáze již zodpovězených dotazů ze strany veřejnosti z minulosti. FAQ se využívá v diskusních skupinách, kde správce diskuse vypíše seznam základních otázek s podobnými odpověďmi. Stále opakující se otázky tak neobtěžují ostatní uživatele. Ptát se na otázku zodpovězenou ve FAQ se považuje za neslušnost.

Obce poskytují občanům na svých webových stránkách **odběr novinek**. Občané novinky mohou odebírat pomocí e-mailu, SMS, MMS atd. Tato služba informuje uživatele o změnách na webu.

Dalším nástrojem e-participace je **webcasting**. Jedná se o možnost sledování rozhodovacích procesů zvolených zastupitelů v reálném čase. Nejedná se o pouhý záznam na webu, ten může být různě upraven a sestříhán, což u webcastingu není možné. Například město Jihlava poskytuje přímý a archivovaný audiovizuální přenos ze zasedání zastupitelstva na internetu.

3.1.2 Nástroje sloužící ke konzultaci a aktivní účasti občanů

Blog je efektivní možností oboustranné komunikace mezi obecním úřadem a občanem. Blogem může úřad zaujmout občany, kteří se na stránky obce budou vracet za účelem diskutování na různá témata ohledně dění v jejich obci. Je potřeba obsah blogu neustále aktualizovat a přinášet nové a zajímavé informace a témata.

Dalším příkladem e-participace v praxi jsou **veřejné diskuse**. Elektronické diskuse jsou jedním z hojně využívaných nástrojů e-participace. Jde o diskusní či připomínková řízení realizovaná elektronickými cestami. Obce umisťují diskusní fóra na webové stránky, aby občané mohli vstupovat s veřejným subjektem do vzájemného interaktivního vztahu. Jde o vymezené online prostředí, kde jsou předložena různá diskusní témata a jednotlivci na ně reagují, obvykle pod vedením moderátora (Pekárek, 2008).

Obce v poslední době často využívají **sociálních sítí** jako nástroje e-participace – obce si například zakládají facebookové stránky, které jsou méně formální než oficiální webové stránky a navíc na nich nemusí zveřejňovat povinné informace. Díky sociálním sítím jsou veřejní představitelé blíže občanům především v době, kdy jsou sociální sítě běžným komunikačním prostředkem. Sociální sítě představují pro obce minimální náklady a zároveň maximální efekt přiblížení se k občanům.

Prostřednictvím **online dotazníků** mohou občané vyjádřit své názory. V rámci tohoto nástroje nevstupují do interaktivního vztahu s veřejným subjektem. Obce shromažďují informace, názory, připomínky a požadavky a díky tomu zjišťují veřejné mínění. Dotazníky jsou anonymní, což může představovat jistou výhodu pro občany, kteří neradi vyjadřují své názory. Podobným nástrojem jsou ankety umístěované na webových stránkách obcí. Zde mohou občané také projevit svůj názor tím, že se přikloní k jedné z nabízených odpovědí na otázku týkající se veřejného života v jejich obci.

E-petice představuje jeden z nástrojů e-participace, kdy je vytvořena platforma, která dokáže zesílit hlas občanské společnosti. Elektronická petice je jednodušším a rychlejším řešením než klasická písemná petice. Online petice slouží k rychlému šíření na internetu a často má větší mediální dosah a morální dopad než petice klasická, o které je těžší se doslechnout.

3.2 Charakteristika obcí

V této části bakalářské práce budou charakterizovány tři vybrané obce, jedná se o Valašské Klobouky, Luhačovice a Zlín. Všechny tyto obce jsou obcemi s rozšířenou působností, které vykonávají státní správu v přenesené působnosti. Zlín je nejen obcí s rozšířenou působností, jedná se také o statutární město. Obce Valašské Klobouky, Luhačovice a Zlín byly vybrány z toho důvodu, že se všechny nacházejí ve Zlínském kraji a je potřeba zde zvýšit povědomí o existenci e-participace, jakožto možnosti občanů zapojovat se do rozhodovacích procesů za pomoci informačních technologií. Valašské Klobouky a Luhačovice jsou si jak rozlohou, tak počtem obyvatel velmi podobné. Zlín je co do rozlohy i počtu obyvatel podstatně větší než Valašské Klobouky a Luhačovice. Zlín byl vybrán právě z tohoto důvodu, aby byl zachycen případný rozdíl v kvalitě oficiálních webových stránek a využívání nástrojů e-participace ve větší obci ve srovnání s obcemi menšími. Stručná charakteristika obcí je uvedena v Tabulce č. 3-2.

Tabulka č. 3-2: Charakteristika obcí s rozšířenou působností

	Valašské Klobouky	Luhačovice	Zlín
Kraj	Zlínský	Zlínský	Zlínský
Rozloha (km²)	27	33	103
Počet obyvatel	5 001	5 028	75 171
Počet členů zastupitelstva	21	21	41
Starosta/Primátor	Mgr. Eliška Olšáková	Ing. Marie Semelová	MUDr. Miroslav Adámek
Webové stránky	www.valasskeklobouky.cz	www.mesto.luhacovice.cz	www.zlin.eu

Zdroj: Vlastní zpracování (www.valasskeklobouky.cz, www.mesto.luhacovice.cz, www.zlin.eu)

3.2.1 Valašské Klobouky

Valašské Klobouky jsou obcí s rozšířenou působností nacházející se ve Zlínském kraji, do správního obvodu obce spadá 20 obcí. Nachází se v severním cípu CHKO Bílé Karpaty. Úřad obce s rozšířenou působností je umístěn ve třech budovách. Z dalších úřadů se ve městě nachází finanční úřad, katastrální úřad, úřad práce a česká správa sociálního zabezpečení.

Starostkou města je Mgr. Eliška Olšáková, která je zároveň předsedkyní komise. Místostarostou je Ing. Martin Janík, který je ze své činnosti odpovědný starostovi a zastupitelstvu města. Místostarosta zastupuje starostu v době jeho nepřítomnosti, zodpovídá za pořádek a čistotu města, má odborný dohled nad organizacemi zřízenými městem a kontroluje a usměrňuje práci komisí jmenovaných radou města a osadních výborů Lipina, Mirošova a Smolina. Zastupitelstvo města je sborovým orgánem složeným z členů volených v přímých volbách občany obce. Počet členů zastupitelstva města ve Valašských Kloboukách je 21. Zastupitelstvo města je nejvyšším orgánem města, který rozhoduje ve věcech patřících do samostatné působnosti obce a ve věcech patřících do přenesené působnosti, stanoví-li tak zákon. Jednání zastupitelstva jsou veřejná. Valašské Klobouky zřizují osadní výbory místních částí, kontrolní výbor a finanční výbor. Rada města je výkonným orgánem města v oblasti samostatné působnosti a za její výkon odpovídá zastupitelstvu města. V oblasti přenesené působnosti přísluší radě města rozhodovat, jen stanoví-li tak zákon. Radu města tvoří starosta, místostarosta a další členové rady, které volí zastupitelstvo města ze svých řad. Všechna jednání rady města jsou neveřejná. Město zřizuje tyto komise: Komise při komunitním plánování, Komise pro prevenci kriminality a sociální záležitosti, Komise pro školství, kulturu a tělovýchovu, Redakční rada zpravodaje, Likvidační a škodní komise, Komise

stavební a památkové péče, pro vzhled a čistotu města, Komise pro podporu spolkové činnosti, Komise pro dopravu, cyklodopravu a cestovní ruch, Komise pro zdravé město, strategické plánování a místní Agendu 21, Povodňová komise města Valašské Klobouky (www.valasskeklobouky.cz).

3.2.2 Luhačovice

Luhačovice jsou obcí s rozšířenou působností nacházející se ve Zlínském kraji, 16 km od Zlína. Do správního obvodu Luhačovic spadá 15 obcí. V Luhačovicích jsou čtvrté největší lázně v Česku a největší na Moravě. Léčí se zde především lidé s nemocemi dýchacího ústrojí, trávení a obezitou. Lázně vděčí za svůj věhlas především minerálním pramenům. V Luhačovicích vyvěrá 6 přírodních pramenů a desítky pramenů navrtaných. Nejznámějším a nejvýznamnějším pramenem Luhačovských lázní je pramen Vincentka.

Městský úřad je tvořen starostou, místostarostou, tajemníkem a zaměstnanci zařazenými do městského úřadu. V čele městského úřadu stojí starosta, který zastupuje město navenek. Starostkou města Luhačovice je Ing. Marie Semelová. V době nepřítomnosti starosty plní jeho úkoly místostarosta, jímž je zde Radomil Kop. Tajemník městského úřadu je do své funkce jmenován starostou, taktéž i odvoláván, a to se souhlasem krajského úřadu. Zastupitelstvo je složeno z členů zastupitelstva obce, kterých je v Luhačovicích 21. Člen zastupitelstva obce skládá na začátku prvního zasedání zastupitelstva, jehož se po svém zvolení zúčastní, slib tohoto znění: "Slibuji věrnost České republice. Slibuji na svou čest a svědomí, že svoji funkci budu vykonávat svědomitě, v zájmu obce a jejích občanů a řídit se Ústavou a zákony České republiky." Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech patřících do samostatné působnosti obce. Rada obce je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti a ze své činnosti odpovídá zastupitelstvu obce. Radu obce tvoří starosta, místostarosta a další členové rady volení z řad zastupitelstva obce. Počet členů rady je lichý, v Luhačovicích má rada 7 členů. Počet členů nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva obce. Rada obce se schází podle potřeby a její schůze jsou neveřejné. Základní organizační normou úřadu je organizační řád Městského úřadu Luhačovice, který stanoví jeho organizační strukturu, zásady činností a metody řízení. Dále upravuje rozdělení činností a kompetencí mezi jednotlivými organizačními složkami úřadu, jejich vzájemné vztahy a současně vztahy k organizacím a organizačním složkám, které Město Luhačovice prostřednictvím Zastupitelstva města Luhačovice zakládá nebo zřizuje a Rada města Luhačovice je řídí. Město zřizuje kontrolní komisi, finanční komisi, stavební komisi (www.mesto.luhacovice.cz).

3.2.3 Zlín

Zlín je statutárním městem na východě Moravy. Leží v údolí řeky Dřevnice na rozhraní Hostýnských a Vizovických vrchů, je obcí s rozšířenou působností a do jeho správního obvodu spadá 30 obcí. První písemná zmínka o osadě jménem Zlín pochází z roku 1322. Roku 1949 se město muselo přejmenovat na Gottwaldov. Ke zpětnému přejmenování na Zlín došlo roku 1990. Zlín je významným průmyslovým, obchodním a kulturním centrem východní Moravy. Ve městě je soustředěno velké množství středních škol a univerzita. Vzhledem ke svému krajskému postavení je zde kromě okresního soudu i pobočka brněnského krajského soudu.

Město Zlín je samostatně spravováno Zastupitelstvem města Zlína. Zasedání Zastupitelstva svolává písemně a se sdělením navrženého programu jednání primátor Zlína, a to podle potřeby, nejméně však jednou za 3 měsíce. Zasedání Zastupitelstva zpravidla i řídí. Primátora volí Zastupitelstvo a je zároveň z výkonu své funkce Zastupitelstvu odpovědný. Primátor jmenuje a odvolává se souhlasem ředitele krajského úřadu tajemníka Magistrátu města Zlína. Výkonným orgánem města Zlína v oblasti samostatné působnosti je Rada města Zlína. Rada je ze své činnosti odpovědna Zastupitelstvu, které ji rovněž volí. Primátorem statutárního města Zlína je MUDr. Miroslav Adámek. Zastupitelstvo města se v souladu se zákonem skládá až z 45 členů. V současné době je členů zastupitelstva 41. Jsou občany města Zlína voleni v komunálních volbách jako zástupci volebních stran na základě systému poměrného zastoupení. Rada je výkonným orgánem města Zlína v oblasti samostatné působnosti, ze své činnosti odpovídá zastupitelstvu. Rada připravuje návrhy pro jednání zastupitelstva a zabezpečuje plnění jím přijatých usnesení. Rada je volena zastupitelstvem z řad členů zastupitelstva a má 11 členů, přičemž ji tvoří primátor, jeho náměstci a ostatní členové rady. Město zřizuje následující komise: Finanční a ekonomickou komisi, Komisi životního prostředí, Komisi výstavby a územního rozvoje, Majetkovou komisi, Dopravní komisi, Komisi sociální a pro zdravotně postižené, Komisi tělovýchovy, mládeže a sportu, Kulturní komisi, Komisi pro výchovu a vzdělávání, Komisi pro mezinárodní styky, cestovní ruch a EU, Komisi pro strategické plánování, Komisi bytového hospodářství, Komisi pro spolupráci města a státní památkové péče (www.zlin.eu).

3.3 Analýza webových stránek obcí

V následující části bakalářské práce budou analyzovány oficiální webové stránky tří vybraných obcí s rozšířenou působností, které již byly v předchozí části charakterizovány. Analýza webových stránek je prováděna z toho důvodu, aby bylo zjištěno, jaké mají občané

možnosti zapojovat se do rozhodovacích procesů. Dále se na webových stránkách zjišťuje, kolik informací a v jaké podobě je obce občanům poskytují. Analýza webových stránek má přímý vztah na dotazník, díky němuž se občané vyjadřovali o spokojenosti poskytovaných služeb a informací zveřejňovaných právě na webových stránkách. Díky této analýze bude posléze možné navrhnout zlepšení webových stránek a celkového zapojování občanů do procesu rozhodování.

Analýza webových stránek byla provedena podrobným zkoumáním informací, které jsou na webových stránkách zveřejňovány. Dále byla provedena analýza služeb, které jsou na webových stránkách poskytovány pro občany, zvláště pro to, aby se mohli zapojit do rozhodovacího procesu vyjádřením svého názoru, nápadu, námítky. Pro tuto analýzu byly využity právě webové stránky obcí a materiály, které jsou na těchto stránkách zveřejňovány.

Aby webové stránky mohly být analyzovány, bylo třeba určit kritéria pro jejich analýzu, která jsou uvedena níže. Tato kritéria byla vytvořena na základě:

- nástrojů e-participace uvedených v podkapitole 3.1 této práce,
- analýzy využití nástrojů e-participace v obcích s rozšířenou působností Jihočeského kraje provedené Bc. Martinou Podhradskou (PODHRADSKÁ, Martina. *Analýza využití nástrojů e-participace v obcích s rozšířenou působností Jihočeského kraje*. Praha, 2010. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví)

Za každé jedno kritérium je možné získat 1 bod v případě, že je kritérium naplněno zcela. V případě, že je kritérium naplněno pouze částečně, obdrží obec za toto kritérium pouze 0,5 bodu. Pokud kritérium není naplněno vůbec, dostává za něho obec 0 bodů (1 bod – ano; 0,5 bodu – částečně; 0 bodů – ne). Celkově může obec obdržet 21 bodů, ale to by musela být všechna kritéria naplněna zcela. Nejdříve tedy budou uvedena kritéria analýzy oficiálních webových stránek a posléze budou analyzovány jednotlivé obce dle těchto kritérií. Analýza webových stránek s bodovým ohodnocením je uvedena v Tabulce č. 3-1.

3.3.1 Kritéria analýzy webových stránek

1. Aktuální elektronická úřední deska a její archiv
2. Úřední hodiny úřadu
3. Zveřejňování telefonních čísel a e-mailů zaměstnanců úřadu
4. Zřízení diskuzního fóra nebo chatu

5. Existence anket nebo online dotazníků a zveřejňování jejich výsledků
6. Zřízení formuláře pro ohlášení závad ve městě
7. Existence služby zasílání aktualit elektronicky nebo odebírání formou RSS kanálu
8. Zveřejňování žádostí o informace a jejich archiv
9. Zveřejňování realizovaných projektů a investic
10. Existence projektu pro spolupodílení občanů na investicích/projektech
11. Výroční zpráva a její archiv
12. Rozpočet města a jeho archiv
13. Kontakty na členy zastupitelstva
14. Návrh programu zasedání zastupitelstva před jednáním a jeho archiv
15. Existence materiálů pro jednání zastupitelstva ke stažení
16. Záписы ze zasedání zastupitelstva
17. Videozáznamy ze zasedání zastupitelstva
18. Audiozáznamy ze zasedání zastupitelstva
19. Formulář pro dotazy nebo připomínkování k rozhodnutí zastupitelstva
20. Zveřejnění termínů budoucích zasedání zastupitelstva
21. Záписы ze zasedání rady

Tabulka č. 3-1: Analýza webových stránek s bodovým ohodnocením

Kritéria hodnocení	Valašské Klobouky	Luhačovice	Zlín
Aktuální elektronická úřední deska a její archiv	1	1	1
Úřední hodiny úřadu	1	1	1
Zveřejňování telefonních čísel a e-mailů zaměstnanců úřadu	1	1	1
Zřízení diskusního fóra nebo chatu	0	0	1
Existence anket nebo online dotazníků a zveřejňování jejich výsledků	1	0	0

Zřízení formuláře pro ohlášení závad ve městě	1	1	0
Existence služby zasílání aktualit elektronicky nebo odebírání formou RSS kanálu	0	0	1
Zveřejňování žádostí o informace a jejich archiv	1	1	0
Zveřejňování realizovaných projektů a investic	1	1	1
Existence projektu pro spolupodílení občanů na investicích/projektech	0	0	0
Výroční zpráva a její archiv	1	1	1
Rozpočet města a jeho archiv	1	1	1
Kontakty na členy zastupitelstva	1	1	0,5
Návrh programu zasedání zastupitelstva před jednáním a jeho archiv	0	0	1
Existence materiálů pro jednání zastupitelstva ke stažení	0	0	0
Zápisy ze zasedání zastupitelstva	1	1	1
Videozáznamy ze zasedání zastupitelstva	0	0	1
Audiozáznamy ze zasedání zastupitelstva	0	0	0
Formulář pro dotazy nebo připomínkování k rozhodnutí zastupitelstva	0	0	0
Zveřejnění termínů budoucích zasedání zastupitelstva	0	0	1
Zápisy ze zasedání rady	1	1	1
Celkový počet bodů	12	11	13,5

Zdroj: Zpracováno na základě vlastní analýzy webových stránek obcí (www.valasskklobouky.cz, www.mesto.luhacovice.cz, www.zlin.eu, 2017).

3.3.2 Analýza webových stránek Valašských Klobouk

Na stránkách města je zveřejněna aktuální elektronická úřední deska, u které je vždy napsáno od kdy a do kdy je platná. Je uveden její název a anotace a také přidáno jméno osoby, která za ni zodpovídá. Co se týče archivu elektronické úřední desky, nejstarší záznam je z roku 2011. Na jedné stránce je 25 záznamů, celkem je na stránkách obce archivováno 101 elektronických úředních desek včetně té, která je aktuální. Dále je na webových stránkách obce informace

o tom, kde mohou občané najít fyzickou úřední desku. Stejně jako elektronická úřední deska jsou v záložce Občan a úřad základní informace, kde mohou občané najít úřední hodiny úřadu, které jsou každý den jiné. Začátek úředních hodin se nemění, ale rozdílné jsou časy konců úředních hodin v dané dny. V základních informacích je dále adresa městského úřadu, bankovní spojení, IČO, DIČ a ID datové schránky. Záložka Občan a úřad obsahuje i telefonní seznam, kde je jméno a příjmení každého zaměstnance úřadu a také je zde zveřejněn jeho telefon a e-mailová adresa. U každého zaměstnance je také informace o tom, jakou na úřadě zastává funkci. Diskusní fórum nebo chat, kde by se občané mohli vyjádřit k rozhodovacímu procesu, vznést námitky, dotazy nebo své nápady, na webových stránkách města zřízen není. V dolní části titulní strany webových stránek se vždy nachází aktuální anketa, která právě probíhá. Občané se takto mohou jednoduchým způsobem přiklonit k jedné z možností, která se týká právě projednávané věci. Nejen, že jsou na stránkách umístěny elektronické ankety, také je zde zveřejněn archiv výsledků starších anket. Takto se mohou občané dozvědět, jak dopadlo hlasování u předešlých anket, i to, kolik občanů se ankety zúčastnilo. V případě, že si některý z občanů všimne poškozeného městského majetku, černé skládky či jiného nepořádku nebo závady ve městě, je na webových stránkách zřízen formulář pro ohlášení závad. Do formuláře občan napíše zprávu, kterou chce sdělit, jméno a příjmení a e-mail, případně také může vložit přílohu. Pro jednodušší a pohodlnější informování občanů mají některé úřady zřízenou službu zasílání aktualit elektronickou cestou nebo odebrání aktualit formou RSS kanálu. Valašské Klobouky nemají ani jednu z těchto možností odebrání aktualit. Město má na svých webových stránkách zveřejněny žádosti občanů o informaci. Celkem je zveřejněno 143 záznamů včetně odpovědí úřadu na žádost o informaci. Nejstarší žádost je z roku 2009 a obec pravidelně zveřejňuje aktuální žádosti a odpovědi na ně. Investiční akce jsou na stránkách města zveřejněny v rozmezí let 2007-2016. Ke každému roku je vypsáno několik názvů investičních akcí, které byly v tom roce realizovány, dále jsou uvedeny celkové náklady na investici, částka, kterou město získalo jako dotaci, a suma, kterou uhradilo samo. K získané dotaci je ještě uveden název dotačního titulu, což znamená, kdo dotaci poskytl, případně v rámci jakého programu byla dotace poskytnuta. Město se zapojilo do projektu Zdravé město a Místní Agenda 21. Zdravé město je prestižní označení a známka kvality pro město, které je aktivně zapojeno do Projektu Zdravé město, který iniciovala Světová zdravotnická organizace WHO. Všechna Zdravá města spojuje především myšlenka kvalitnějšího, zdravějšího a spokojenějšího života občanů. Proto se intenzivně zabývají všemi oblastmi života, které mohou mít vliv na zdraví a pohodu obyvatel. Národní síť Zdravých měst ČR je asociací aktivních místních samospráv, které se programově hlásí k principům

udržitelného rozvoje, zapojují veřejnost do rozhodovacích procesů a podporují zdravý životní styl svých obyvatel. Místní Agenda 21 je projekt ke zlepšování kvality veřejné správy a strategického řízení, zapojování veřejnosti a budování místního partnerství s cílem podpořit systematický postup k udržitelnému rozvoji na místní či regionální úrovni. Na stránkách města se nachází i deklarace projektu Zdravé město Valašské Klobouky, do které mohou občané nahlédnout. Avšak projekt, v rámci kterého by se občané mohli přímo spolupodílet na investicích nebo projektech, ve Valašských Kloboukách neexistuje. Město má na stránkách zveřejněnou výroční zprávu za rok 2015 a 2016. Veřejnost se může prostřednictvím těchto výročních zpráv města Valašské Klobouky ohlédnout za roky 2015 a 2016 a připomenout si jejich významné okamžiky. Najde v ní nejen souhrnný přehled událostí a projektů, ale i rekapitulaci činnosti městského úřadu a organizací městem zřizovaných. Město zveřejnilo rozpočtový výhled na období 2018-2019. Co se týče archívu schválených rozpočtů, nejstarší je z roku 2007. Mimo rozpočet je na stránkách také každoroční závěrečný účet města a zpráva auditora o přezkoumání hospodaření. V záložce zastupitelstvo města občané najdou jak telefonický kontakt, tak e-mail na každého člena zastupitelstva. Návrhy programu zasedání zastupitelstva město před jednáním zastupitelstva nezveřejňuje, ani nejsou na stránky umístěny materiály pro jednání zastupitelstva, které by si občané mohli stáhnout a pročíst. Město má na svých webových stránkách 79 záznamů zápisů ze zasedání zastupitelstva. Nejstarší záznam je z roku 2005 a město pravidelně přidává záznamy aktuální. U těchto záznamů je vždy uveden datum, kdy byl záznam vytvořen nebo pozměněn, název a anotace zápisu ze zasedání zastupitelstva a jméno osoby, která za záznamy zodpovídá. Po rozkliknutí jednotlivých záznamů se dá dostat na samotný zápis ze zasedání zastupitelstva, dále se tam nachází prezenční listina se jmény všech zastupitelů města, jejich podpisy nebo informace o tom, že je zastupitel ze zasedání omluven. Posledním dokumentem v jednotlivých záznamech je listina přítomných zastupitelů s jejich podpisy. Co se týče zveřejňování videozáznamů a audiozáznamů ze zasedání zastupitelstva, na stránkách města neexistuje ani jeden z těchto způsobů zveřejnění celého průběhu zasedání zastupitelstva. Formulář pro dotazy nebo připomínkování k rozhodnutí zastupitelstva, který by se týkal pouze připomínkování k zastupitelstvu, na stránkách města zřízen není. Na stránkách se však nachází formulář, prostřednictvím kterého mohou občané klást otázky přímo starostce obce, Mgr. Elišce Olšákové. Do tohoto formuláře občan vyplní svůj dotaz, jméno a příjmení a kontaktní e-mail, na který mu přijde odpověď. Jednotlivé odpovědi starostky jsou na webových stránkách také zveřejněny. Obec zveřejňuje výpisy ze zápisů rady obce, jedná se o upravené dokumenty z důvodu dodržení přiměřenosti rozsahu zveřejňovaných osobních

údajů podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů v platném znění. Na webových stránkách je celkem 286 výpisů, nejstarší je z roku 2006. Stejně jako u záznamů zápisů ze zasedání zastupitelstva je u těchto výpisů datum vytvoření, popř. změny, název a anotace a osoba, která za záznam zodpovídá.

3.3.3 Analýza webových stránek Luhačovic

Luhačovice mají na svých webových stránkách aktuální elektronickou úřední desku. V záložce Archiv je celkově 821 záznamů, nejstarší z roku 2013. Ke každému záznamu je informace o tom, do jaké kategorie je záznam zařazen, jeho název, popis záznamu, datum vyvěšení a sejmutí a jakého odboru se záznam týká. V záložce Kontakty je uvedena provozní doba městského úřadu a úřední hodiny podatelny. Dále je v této záložce adresa sídla městského úřadu, bankovní spojení a ID datové schránky. V záložce Městský úřad mohou občané najít telefonní čísla a e-mailové adresy na všechny zaměstnance úřadu. Zaměstnanci jsou zde roztříděni podle toho, do jakého odboru spadají, a u každého je uvedeno, jakou na úřadě zastává funkci. Diskusní fórum nebo chat Luhačovice na webových stránkách zřízen nemají. Město na stránkách nevyvěšuje aktuálně probíhající ankety nebo online dotazníky týkající se dění ve městě, tudíž ani neexistuje archiv s výsledky starších anket. Namísto formuláře na ohlášení závad má město zřízenou aplikaci, která občanům ušetří čas a kroky na městský úřad. Občané mají touto cestou možnost nahlásit závady a jiné nedostatky na majetku města nebo na veřejném prostranství. Aplikace slouží úřadu k tomu, aby byl lépe informován a mohl důležité závady včas odstranit. Pokud chce občan nahlásit závadu, vyplní jednoduchý interaktivní formulář v elektronické aplikaci. K hlášenému problému může navíc přidat konkrétní místo, ke kterému se chce vyjádřit. Odebírání novinek formou RSS kanálu nebo zasílání aktualit elektronickou cestou město na svých stránkách neposkytuje. Luhačovice na svých stránkách zveřejňují informace, o které občané žádali na základě podané žádosti o informaci. K jednotlivým žádostem ze strany občanů jsou zveřejněny také konkrétní odpovědi úřadu. Celkově je v archivu žádostí o informaci něco přes 100 žádostí. Město má na svých stránkách uvedeny projekty, které byly již v minulosti realizovány, a dále také projekty, které teprve realizovány budou. Projekty, které již v minulosti vznikly, byly realizovány v rámci programu Rozvoj města Luhačovice. U každého projektu je období realizace, celkové náklady na projekt, zdroje financování a informace o tom, jaký odbor je za řešení projektu odpovědný. Dále je také u každého určena jeho důležitost na škále 1-3 (1 – vysoká, 2 – střední, 3 – nízká). Důležitost stanovuje předpokládané pořadí realizace aktivity, s ohledem na finanční možnosti města a návaznost aktivit. Město Luhačovice se však nezapojuje do

žádného projektu, který by například umožňoval občanům spolupodílení se na investicích a projektech města a poskytoval tak občanům možnost rozhodovat o investicích do projektů. Město zveřejňuje výroční zprávu podle zákona č. 106/1999 Sb. V archivu jsou k nahlédnutí výroční zprávy z minulých 5 let, přičemž schválený rozpočet města na rok 2017 si mohou občané na stránkách města prohlédnout. Archiv rozpočtu je také zveřejněn, nejstarší zveřejněný schválený rozpočet je z roku 2011. Ke každému rozpočtu je k dispozici závěrečný účet města, kde je podrobně uveden výsledek hospodaření za daný rok, včetně snadno čitelných grafů. V záložce Samospráva mohou občané najít profil každého člena zastupitelstva, kde je o něm pár stručných informací, ale hlavně je v záložce k nalezení jeho telefonní kontakt a e-mailová adresa. Návrhy programu zasedání zastupitelstva před samotným jednáním město nezveřejňuje, ani na stránkách města nejsou umístěny materiály sloužící pro jednání zastupitelstva, které by si občané mohli stáhnout. Na stránkách se nachází výpisy usnesení zastupitelstva. Jsou zveřejněny upravené verze dokumentů z důvodů dodržení přiměřenosti rozsahu zveřejňovaných osobních údajů podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů v platném znění. Archiv výpisů zastupitelstva je občanům přístupný, nejstarší výpis je z roku 2004. Ke každému jednotlivému výpisu je protokol o hlasování, kde si občané mohou prohlédnout, kdo byl pro a kdo proti návrhu. Videozáznamy a audiozáznamy ze zasedání zastupitelstva města na stránkách města nejsou, na stránkách není zřízen ani formulář pro dotazy nebo připomínkování k rozhodnutí zastupitelstva. Město také nezveřejňuje termíny budoucích zasedání zastupitelstva. Stejně jako výpisy usnesení zastupitelstva jsou i výpisy usnesení schůze Rady města Luhačovice zveřejněny v upravené verzi, z důvodu dodržení přiměřenosti rozsahu zveřejňovaných osobních údajů. Na stránkách města se taktéž nachází archiv těchto dokumentů, nejstarší je z roku 2004.

3.3.4 Analýza webových stránek Zlína

Elektronická úřední deska je určena ke zveřejňování dokumentů vyvěšených na úřední desce Magistrátu města Zlína způsobem, který umožňuje dálkový přístup. Dokumenty, které jsou na webových stránkách zveřejněny, se vyskytují i na úřední desce magistrátu. Na úvodní straně webových stránek mohou občané vidět, kdy jsou úřední hodiny magistrátu. Úřední hodiny jsou rozdílné na každém pracovišti, což je na stránkách přehledně uvedeno. V kontaktech může občan najít telefonní číslo a e-mail každého zaměstnance magistrátu. U kontaktu na zaměstnance je také informace o tom, jakou funkci na magistrátu daná osoba zastává. Město má na svých stránkách zřízeno diskusní fórum, které dává prostor všem občanům, kteří se

chtějí zeptat na situaci ve městě či sdělit svůj názor. Dotazy však musí směřovat na adresu zaměstnanců magistrátu města Zlína. Diskusní fórum je moderované, všechny příspěvky se odesílají administrátorovi ke zpracování a zveřejněny jsou vždy následující pracovní den. Kromě diskusního fóra je na stránkách města zřízeno také bytové fórum, které slouží ke směně bytů ve vlastnictví města a mělo by usnadnit vyhledávání zájemců z řad obyvatel městských bytů. Ankety nebo online dotazníky se na webových stránkách nenacházejí, tudíž ani nejsou zveřejněny jejich výsledky. Formulář pro ohlášení závad ve městě, ani aplikace sloužící k informování poškození veřejného majetku a nedostatků ve městě nemá Zlín na svých webových stránkách zřízen. Občané Zlína mají možnost odebírat aktuality prostřednictvím e-mailu. Stačí pouze na webových stránkách města zaregistrovat e-mailovou adresu, na kterou chtějí občané aktuální informace dostávat. Občan si navíc může zvolit, jak často bude chtít aktuality dostávat a má také možnost vybrat si z denního, týdenního nebo měsíčního zasílání nových tiskových zpráv a aktualit. Město má na svých stránkách formulář žádosti o informaci. Samotné obsahy žádostí občanů však nezveřejňuje, tudíž nemá ani jejich archiv. V záložce Projekty města jsou zveřejněny již ukončené projekty, projekty, které jsou v realizaci, a projekty připravované. U každého projektu jsou uvedeny celkové náklady na jeho realizaci, cíl projektu a informace o tom, kdo poskytl dotaci na daný projekt. U ukončených projektů a u projektů v realizaci jsou navíc na stránkách fotografie z výstavby a fotografie po samotném dokončení projektu. Město Zlín se nezapojuje do žádného projektu, který by umožňoval občanům spolupodílení se na investicích a projektech města a poskytoval tak občanům možnost rozhodovat o investicích do projektů. Magistrát města Zlína zveřejňuje výroční zprávu i její archiv. Nejstarším dokumentem v archivu výroční zprávy je dokument z roku 2003. Co se týče zveřejňování rozpočtu města, Zlín má na svých stránkách zveřejněny rozpočty od roku 2004. Ke každému rozpočtu je uveden také závěrečný účet k danému roku. V záložce Volené orgány mohou občané najít e-mailové kontakty na všechny členy zastupitelstva. Avšak telefonní čísla zastupitelů zde uveřejněna nejsou. Návrhy na program zasedání zastupitelstva jsou umísťovány na stránkách města před jeho samotným jednáním, je zde i jejich archiv. Materiály pro jednání zastupitelstva, které by si občané mohli na stránkách stáhnout, zde umísťovány nejsou. Občané si na stránkách mohou přečíst usnesení zastupitelstva z jeho zasedání. Archiv usnesení je v rozmezí let 2012-2017. Co se týče videozáznamů ze zasedání zastupitelstva města, na webových stránkách je možné tyto záznamy nalézt. Jedná se o videozáznamy přenosu ze zasedání Zastupitelstva města Zlína. Jsou zveřejněny videozáznamy celých zasedání, nejedná se pouze o krátké ukázky přenosu. V archivu těchto záznamů jsou přenosy z let 2015-2017. Formulář pro dotazy nebo

připomínkování k rozhodnutí zastupitelstva magistrát města nezřizuje. O termínu budoucího zasedání zastupitelstva se občan může dozvědět z webových stránek, navíc je u každého návrhu na program zasedání uvedeno místo, kde se budoucí zasedání bude konat. Stejně jako jsou na stránkách zveřejněny výpisy usnesení zastupitelstva, tak tam může občan najít i výpisy usnesení rady. Archiv výpisů je taktéž v rozmezí let 2012-2017. Navíc jsou zveřejněny i programy jednání rady.

Dle bodového hodnocení dopadly nejlépe oficiální webové stránky města Zlín. Z maximálního počtu 21 bodů, které bylo možno získat, obdrželo město Zlín 13,5 bodů. Valašské Klobouky získaly za své webové stránky 12 bodů. Nejhůře dopadlo město Luhačovice se svými 11 body. Lze konstatovat, že občané hodnocených obcí s rozšířenou působností nemají příliš mnoho prostoru pro spolupodílení se na rozhodování. Toto lze posoudit podle toho, že ani v jedné obci s rozšířenou působností neexistuje projekt, v rámci kterého by se občané mohli spolupodílet na rozdělování rozpočtu. Nemají možnost podávat konkrétní projekty, do kterých by obec investovala své prostředky. Pouze ve Zlíně je na stránkách zřízeno diskusní fórum, které slouží pro online připomínkování. Ve Valašských Kloboukách a Luhačovicích občané nemají prostor vyjádřit námitky ani připomínky prostřednictvím online diskuse. V případě, že mají občané problém vyjádřit svůj názor veřejně, je velmi efektivním nástrojem e-participace online anketa. Přestože jsou tyto ankety anonymní, každý hlas v nich má velkou váhu. Ankety na svých webových stránkách umisťuje z tří hodnocených obcí s rozšířenou působností pouze obec Valašské Klobouky. Možnost vyjádřit se k rozhodnutí zastupitelstva nemají občané ani v jedné ze sledovaných obcí. Dle výsledků mají jistě všechny tři obce prostor ke zlepšení v informování občanů a poskytování informací, zejména takových, které se týkají zastupitelstva obce. Především je však třeba více zapojovat občany do rozhodovacích procesů.

4 Zhodnocení e-participace vybraných obcí a návrhy na zlepšení

V předposlední kapitole se bakalářská práce zaměřuje na zhodnocení e-participace vybraných obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje na základě dotazníkového šetření. Dotazníkové šetření se používá pro rychlé získání zpětné vazby, tedy informací od respondentů. Nachází využití v mnoha oblastech – používá se ke zjišťování spokojenosti zákazníků a zaměstnanců a k hodnocení produktu/služby. Často se využívá v oblasti marketingu, sociologie, psychologie atd. **V této bakalářské práci je dotazníkové šetření použito pro účely zjištění spokojenosti občanů s možností podílet se na rozhodovacím procesu a ke zjištění míry jejich zapojování se. Dotazníkové šetření zde představuje jednu z použitých vědeckých metod.** Pro tyto účely byl využit online dotazník. Důvodem využití tohoto typu dotazování je jeho rychlost a jednoduchost.

Dotazník byl předložen občanům tří vybraných obcí – Valašských Klobouk, Luhačovic a Zlína. V každé jedné obci bylo od občanů získáno 50 odpovědí, celkově tedy na dotazník odpovědělo 150 osob. Celkový počet otázek byl 21, z nichž první 4 se týkaly identifikace osob, které dotazník vyplňovaly. Tyto identifikační otázky se zjišťovaly věk dotazovaných a jejich pohlaví. Dále zde byla otázka na to, v jaké obci dotazovaní žijí a jaké je jejich nejvyšší dosažené vzdělání. Zbýlých 17 otázek již vycházelo ze stanoveného cíle práce. Otázky se týkaly toho, v jaké míře se občané zapojují do veřejného dění v jejich obci a toho, jaké mají vůbec možnosti zapojovat se. Všechny otázky byly uzavřené, což znamená, že občané obcí měli u každé otázky na výběr z několika možností. Převážně měli občané možnost výběru pouze ze dvou možností (ano/ne), pouze u otázek týkajících se identifikace osob a u tří otázek, které se týkaly již samotného zapojování občanů do veřejného dění, bylo na výběr z více odpovědí.

Sběr dat využitých k dotazníkovému šetření probíhal v březnu roku 2017. Dotazník byl vytvořen za pomoci online nástroje Survio.com, kde je vytvoření dotazníku velmi snadné a časově nenáročné. Dotazník byl distribuován elektronicky, prostřednictvím sociální sítě Facebook. Jelikož touto cestou nebyl získán dostatečný počet odpovědí, byl dotazník distribuován také v písemné podobě. Získané výsledky z dotazníkového šetření jsou zpracovány v přehledných tabulkách a grafech. V online nástroji Survio.com je ke každé otázce automaticky vytvořen graf s odpověďmi dotazovaných, tyto grafy však v této bakalářské práci nejsou použity. Jsou zde vytvořeny vlastní grafy a tabulky, aby bylo dosaženo lepší vypovídací schopnosti. Dotazník je také součástí příloh (Příloha P 1).

4.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření

První 4 otázky dotazníku měly identifikační charakter – týkaly se identifikace osob, které dotazník vyplňovaly. První otázka se týkala věku dotazovaných, zjišťovala tedy, jaké věkové skupiny se na dotazníkovém šetření podílely.

Otázka č. 1: Kolik je Vám let?

V první otázce byli občané dotazováni na svůj věk pro zjištění, jaké věkové skupiny dotazník vyplňovaly. Věkové složení dotazovaných občanů s procentuálním vyjádřením je znázorněno v Tabulce č. 4-1.

Tabulka č. 4-1: Věkové složení dotazovaných občanů

Věkové skupiny	Počet občanů	Procenta
15-24	46	30,7 %
25-34	46	30,7 %
35-64	45	30 %
65+	13	8,6 %
Celkem	150	100 %

Zdroj: Zpracováno na základě vlastního dotazníkového šetření

Tato identifikační otázka ukazuje, že věkové skupiny 15-24 let a 25-34 let jsou zcela vyrovnané, zastoupení věkové skupiny 65-64 let je jen o jednoho občana nižší než předchozí dvě skupiny. Nejméně zastoupenou věkovou skupinou je 65+ – zde odpovídalo pouze 13 občanů (8,6 %).

Otázka č. 2: Jaké je Vaše pohlaví?

Jaký podíl mužů a žen se na dotazníkovém šetření podílel je uvedeno v Tabulce č. 4-2.

Tabulka č. 4-2: Pohlaví dotazovaných občanů

Pohlaví	Počet občanů	Procenta
Muž	61	40,7 %
Žena	89	59,3 %
Celkem	150	100 %

Zdroj: Zpracováno na základě vlastního dotazníkového šetření

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že v dotazníkovém šetření odpovídalo více žen, konkrétně 89 (59,3 %). Počet mužů, kteří se na dotazníku podíleli, je 61 (40,7 %).

Otázka č. 3: Z které jste obce?

V Tabulce č. 4-3 je znázorněn počet občanů z jednotlivých obcí, kteří na dotazník odpovídali.

Tabulka č. 4-3: Bydliště dotazovaných občanů

Obec	Počet občanů	Procenta
Valašské Klobouky	50	33,3 %
Luhačovice	50	33,3 %
Zlín	50	33,3 %
Celkem	150	100 %

Zdroj: Zpracováno na základě vlastního dotazníkového šetření

V otázce č. 3 byli občané dotazováni na to, za jaké jsou obce. Jak již bylo uvedeno v kapitole 4., v každé obci bylo dotazováno 50 osob, celkový počet dotazovaných je tedy 150.

Otázka č. 4: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Tabulka č. 4-4 znázorňuje strukturu dotazovaných občanů dle jejich nejvyššího dosažené vzdělání.

Tabulka č. 4-4: Vzdělání dotazovaných občanů

Vzdělání	Počet občanů	Procenta
Základní	18	12 %
Střední bez maturity	31	20,7 %
Střední s maturitou	73	48,7 %
Vysokoškolské	28	18,6 %
Celkem	150	100 %

Zdroj: Zpracováno na základě vlastního dotazníkového šetření

Tato otázka ukazuje, že nejpočetnější skupinou z celkového počtu jsou občané se středoškolským vzděláním s maturitou, a to 48,7 %. Druhou nejpočetnější skupinou jsou občané se středoškolským vzděláním bez maturity, a to 20,7 %, 18,6 % dotazovaných má vysokoškolské vzdělání a 12 % dotazovaných uvedlo, že jejich nejvyšší dosažené vzdělání je základní.

Otázka č. 5: Zajímáte se o dění ve vaší obci?

V Tabulce č. 4-5 je znázorněno, jaké procento z dotazovaných občanů má zájem o dění ve své obci.

Tabulka č. 4-5: Zájem občanů o veřejné dění

	Valašské Klobouky	Luhačovice	Zlín	Celkem
Ano	92 %	96 %	84 %	90,7 %
Ne	8 %	4 %	16 %	9,3 %

Zdroj: Zpracováno na základě vlastního dotazníkového šetření

Na otázku, zda se občané zajímají o dění ve své obci, odpovědělo ve Valašských Kloboukách kladně 46 občanů (92 %). Záporně na tuto otázku odpověděli 4 občané (8 %). V Luhačovicích se o dění v obci zajímá 48 občanů (96 % z dotazovaných), pouze 2 občané (4 %) na tuto otázku odpověděli, že se o dění v obci nezajímají. Z tabulky vyplývá, že ve Zlíně se o veřejné dění zajímá nejméně občanů ze tří hodnocených obcí. Kladně na otázku odpovědělo 42 osob (84 %) a záporně odpovědělo 8 osob (16 %). Na základě těchto výsledků lze konstatovat, že ve městech s menším počtem obyvatel se občané o veřejné dění zajímají více. Z celkových 150 dotazovaných má o veřejné dění zájem 136 občanů (90,7 %), pouze 14 občanů (9,3 %) uvedlo, že se o dění v obci nezajímá.

Otázka č. 6: Využíváte internet k tomu, abyste se dozvěděli o dění ve vaší obci?

V Tabulce č. 4-6 je uvedeno kolik procent občanů se zajímá o veřejné dění a využívá k tomu internet.

Tabulka č. 4-6: Zájem občanů o veřejné dění prostřednictvím internetu

	Valašské Klobouky	Luhačovice	Zlín	Celkem
Ano	84 %	76 %	64 %	74,7 %
Ne	16 %	24 %	36 %	25,3 %

Zdroj: Zpracováno na základě vlastního dotazníkového šetření

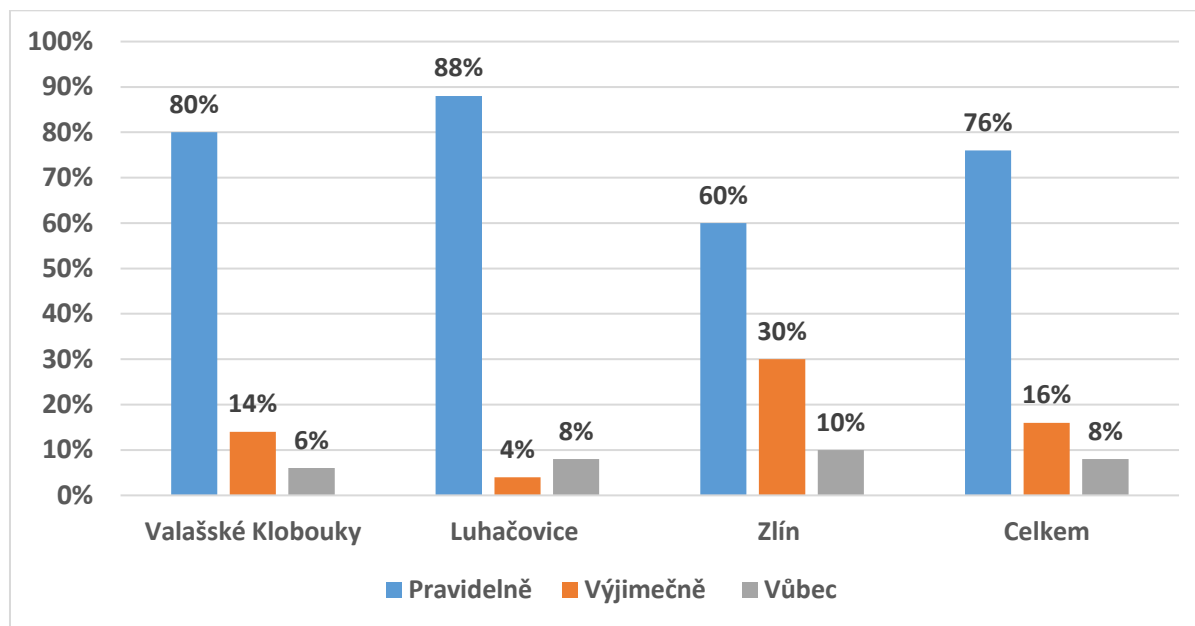
V této otázce byli občané dotazováni na to, zda se zajímají o dění ve své obci prostřednictvím internetu. Ve Valašských Kloboukách odpovědělo na tuto otázku kladně 42 občanů (84 %), záporně odpovědělo 8 občanů (16 % z dotazovaných). V Luhačovicích se o veřejné dění prostřednictvím internetu zajímá 38 občanů (76 %) a nezajímá se 12 občanů (24 %). Ve Zlíně uvedlo 32 občanů (64 %), že využívá internet k tomu, aby se dozvěděli o dění v obci, 18

občanů pak (36 %) uvedlo, že nikoliv. Z celkového počtu dotazovaných 112 občanů (74,7 %) využívá internet k tomu, aby se dozvěděli o dění ve své obci, 38 občanů (25,3 %) uvedlo, že internet nepoužívá z důvodu zájmu o veřejné dění.

Otázka č. 7: Jak často sledujete oficiální webové stránky vaší obce?

Graf č. 4-1 znázorňuje sledovanost občanů oficiálních webových stránek obcí.

Graf č. 4-1: Sledovanost občanů oficiálních webových stránek obcí

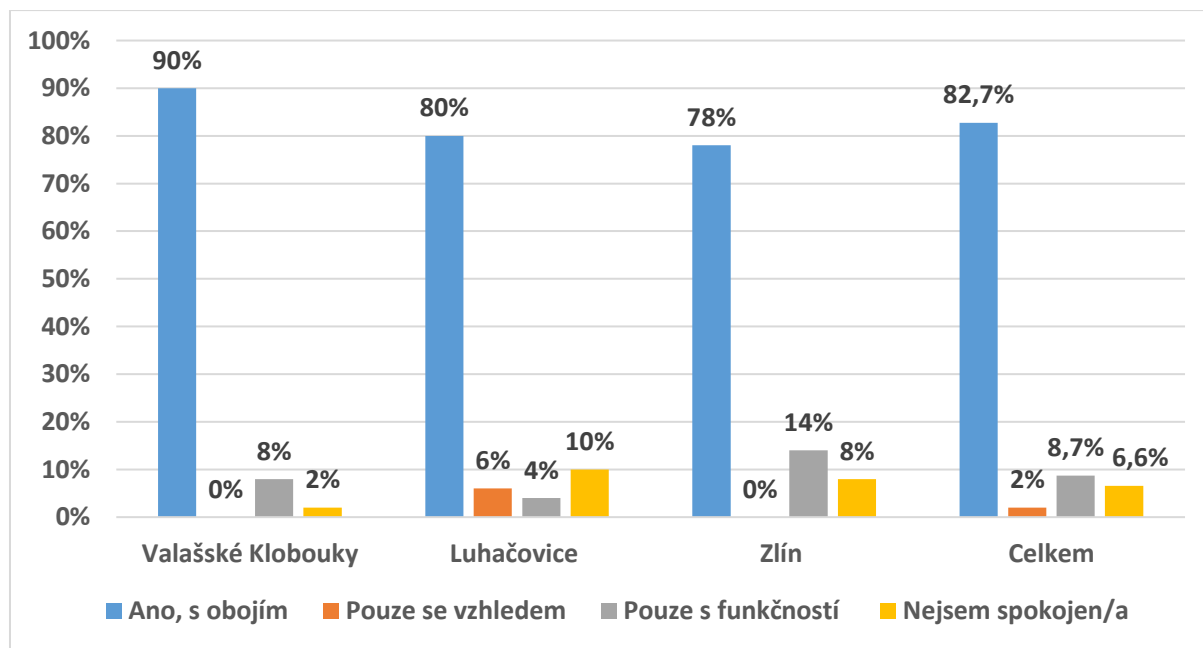
Zdroj: Zpracováno na základě vlastního dotazníkového šetření

V grafu výše je znázorněno, jak často občané Valašských Klobouk, Luhačovic a Zlína sledují oficiální webové stránky obcí. Dle grafu lze pozorovat, že nejvíce sledují webové stránky obce občané Luhačovic – zde na otázku odpovědělo 44 občanů (88 %), že webové stránky sledují pravidelně, 2 občané (4 %) sledují webové stránky výjimečně a vůbec je nesledují 4 občané (8 %). Ve Valašských Kloboukách sleduje pravidelně webové stránky 40 osob (80 %). Výjimečně je sleduje 7 osob (14 %) a 3 lidé (6 %) odpověděli, že webové stránky obce nesledují vůbec. Dotazovaní občané Zlína odpověděli na otázku, jak často sledují oficiální webové stránky následovně: 30 občanů (60 %) sleduje webové stránky pravidelně a výjimečně je sleduje 15 občanů (30 %). Vůbec webové stránky nesleduje 5 dotazovaných občanů Zlína (10 %). Z celkového počtu dotazovaných uvedlo 114 občanů (76 %), že sledují webové stránky jejich obce pravidelně, 24 občanů (16 %) odpovědělo, že sledují webové stránky obcí výjimečně a 12 občanů (8 %) je nesleduje vůbec.

Otázka č. 8: Jste spokojeni se vzhledem a funkčností webových stránek vaší obce?

Tato otázka byla zaměřena na to, zda jsou občané spokojeni se vzhledem a funkcí oficiálních webových stránek příslušných obcí. Občané měli na výběr ze čtyř odpovědí. V následujícím Grafu č. 4-2 jsou znázorněny odpovědi občanů všech tří obcí, a to jak individuální, tak celkové výsledky za všechny tři obce.

Graf č. 4-2: Spokojenost občanů s webovými stránkami obcí

Zdroj: Zpracováno na základě vlastního dotazníkového šetření

Ve Valašských Kloboukách uvedlo 45 občanů (90 %), že jsou spokojeni jak se vzhledem, tak s funkcí webových stránek. Žádný z dotazovaných občanů neuvedl, že by byl spokojen pouze se vzhledem, nikoliv s funkcí webových stránek. 4 občané (8 %) v dotazníku zaškrtnuli, že jsou spokojeni pouze s funkcí a pouze 1 občan (2 %) není spokojen ani se vzhledem, ani s funkcí webových stránek. V Luhačovicích uvedlo 40 občanů (80 %), že jsou spokojeni s oběma parametry, 3 občané (6 %) jsou spokojeni pouze se vzhledem webových stránek, nikoliv s jejich funkcí. 2 občané (4 %) jsou naopak spokojeni s tím, jak webové stránky fungují, ale jejich vzhled se jim nelíbí. 5 občanů (10 %) pak v dotazníku zaškrtnulo možnost, že nejsou spokojeni ani s jedním hodnotícím parametrem. Dle grafu je se vzhledem i funkcí spokojeno 39 občanů (78 %) Zlína. Nikdo z dotazovaných neuvedl, že by byl spokojen pouze se vzhledem, 7 občanů (14 %) je spokojeno pouze s funkcí webových stránek a 4 občané (8 %) v dotazníku uvedli, že jim nevyhovuje funkce ani vzhled oficiálních webových stránek Zlína. Co se týče celkového počtu dotazovaných, 124 (82,7 %) jich uvedlo, že jsou spokojeni jak se vzhledem, tak s funkcí webových stránek obce, pouze 3 (2 %) dotazovaní odpověděli, že jsou spokojeni pouze s jejich vzhledem. 13 občanů

(8,7 %) odpovědělo, že jsou spokojeni naopak jen s funkčností webových stránek obcí a 10 občanů (6,6 %) z celkového počtu 150 dotazovaných uvedlo, že nejsou spokojeni ani se vzhledem, ani s funkčností webových stránek.

Otázka č. 9: Sledujete dění ve vaší obci prostřednictvím facebookové stránky obce?

Jako jeden z nástrojů e-participace mají všechny tři obce založenou facebookovou stránku, díky které se přibližují občanům. Obce s rozšířenou působností na těchto facebookových stránkách informují občany o událostech, které se v obci dějí. Občané si také mohou na stránkách prohlédnout fotografie z těchto událostí. V dotazníku se právě proto vyskytla otázka na to, zda občané sledují dění ve své obci prostřednictvím facebookové stránky obce. Sledovanost facebookových stránek obcí je uveden v Tabulce č. 4-7.

Tabulka č. 4-7: Sledování občanů facebookových stránek obcí

	Valašské Klobouky	Luhačovice	Zlín	Celkem
Ano	76 %	70 %	58 %	68 %
Ne	24 %	30 %	42 %	32 %

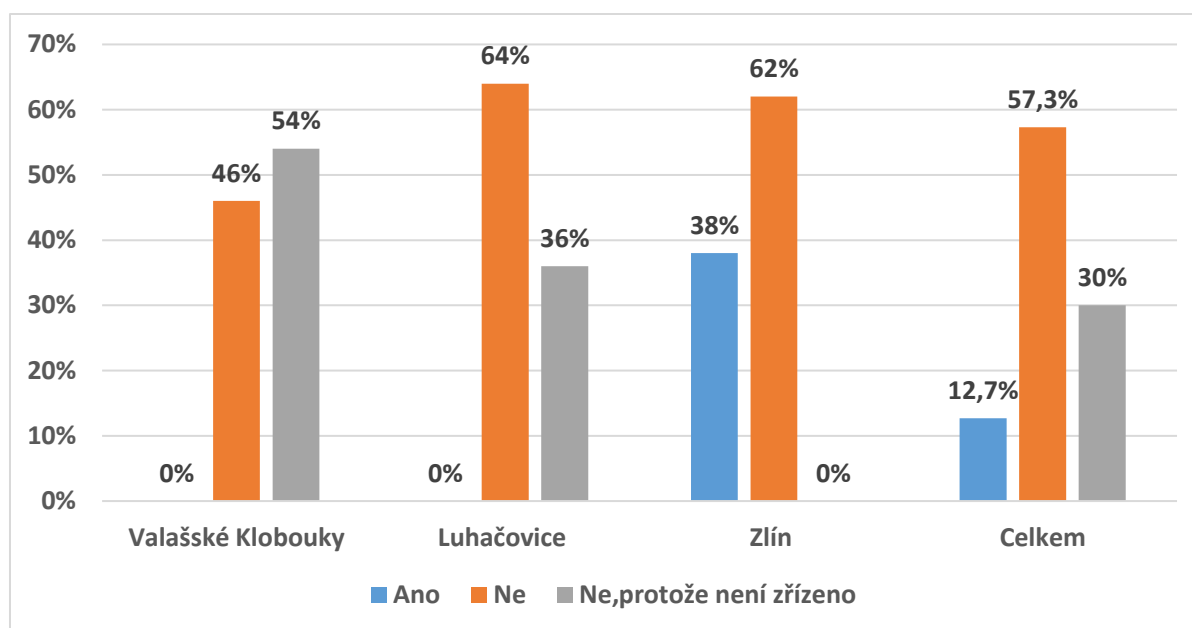
Zdroj: Zpracováno na základě vlastního dotazníkového šetření

Nejméně sledují facebookovou stránku obce občané Zlína, jelikož zde na otázku, zda sledují dění v jejich obci prostřednictvím facebookové stránky obce, odpovědělo kladně 29 dotazovaných (58 %). Záporně se k této otázce vyjádřilo 21 dotazovaných (42 %). Občané Luhačovic sledují facebookovou stránku obce podstatně více – kladně na otázku odpovědělo 35 občanů (70 %) a Záporně se k ní vyjádřilo 15 občanů (30 %). Největší sledovanost facebookové stránky obce z tří hodnocených obcí mají Valašské Klobouky – zde se kladně k otázce vyjádřilo 38 osob (76 %). Záporně, to znamená, že dění v obci prostřednictvím facebookové stránky nesleduje, se vyjádřilo 12 osob (24 %). Stejně jako u sledovanosti oficiálních webových stránek, lze si povšimnout, že nejmenší sledovanost facebookové stránky obce byla opět v největší obci s rozšířenou působností, a to co se týče jak rozlohy, tak počtu obyvatel. Z celkového počtu dotazovaných sleduje facebookovou stránku obce 102 občanů (68 %) a 48 občanů (32 %) uvedlo, že dění v obci prostřednictvím facebookové stránky obce nesleduje.

Otázka č. 10: Zapojujete se do diskusního fóra na stránkách vaší obce (pokud je zřízeno)?

Dalším nástrojem e-participace jsou diskusní fóra – obce je umisťují na své oficiální webové stránky, aby mohli občané vyjádřit své názory, námítky či nápady. Jedna z otázek v dotazníku se týkala právě toho, zda se občané zapojují do diskusních fór. Občané obcí měli na výběr ze tří možností. Buďto se do elektronických diskusí zapojují, nezapojují, nebo se nezapojují z důvodu, že diskusní fórum na webových stránkách jejich obce zřízeno není. V jaké míře se občané zapojují do veřejných diskusí znázorňuje Graf č. 4-3.

Graf č. 4-3: Zapojování se občanů do diskusních fór (veřejných diskusí)

Zdroj: Zpracováno na základě vlastního dotazníkového šetření

Diskusní fórum je zřízeno pouze na webových stránkách obce s rozšířenou působností Zlín. Podle toho také vypadají výsledky dotazníku. Ve Zlíně se do diskusního fóra zapojuje 19 dotazovaných (38 %). Zbylých 31 občanů (62 %) uvedlo, že se do veřejných diskusí nezapojuje. V Luhačovicích uvedlo 32 občanů (64 %), že se do diskusního fóra nezapojuje, 18 občanů (36 %) v dotazníku zaškrtnulo možnost, že se do diskusního fóra nezapojuje proto, že na stránkách obce není zřízeno. Ve Valašských Kloboukách 23 osob (46 %) zaškrtnulo možnost, že se do diskusního fóra nezapojuje a 27 z dotazovaných (54 %) uvedlo, že se nezapojuje do veřejných diskusí z důvodu neexistence diskusí na webových stránkách obce. Co se týče celkového počtu dotazovaných, pouze 19 občanů (12,7 %) uvedlo, že se do diskusního fóra zapojuje. Jedná se vlastně pouze o občany Zlína. 86 občanů (57,3 %) odpovědělo, že se do veřejných diskusí nezapojuje a 45 občanů (30 %) uvedlo, že se nezapojuje z toho důvodu, že diskusní fórum na webových stránkách jejich obce není zřízeno.

Otázka č. 11: Podepsali jste někdy e-petici týkající se vaší obce?

V Tabulce č. 4-8 je uvedeno, kolik procent občanů již někdy podepsalo e-petici týkající se jejich obce.

Tabulka č. 4-8: Podepisování občanů e-petic

	Valašské Klobouky	Luhačovice	Zlín	Celkem
Ano	58 %	44 %	28 %	43,3 %
Ne	42 %	56 %	72 %	56,7 %

Zdroj: Zpracováno na základě vlastního dotazníkového šetření

Ve Valašských Kloboukách uvedlo 29 občanů (58 %), že už někdy podepsali e-petici týkající se jejich obce. Záporně na tuto otázku odpovědělo 21 občanů (42 %). Občané Luhačovic na otázku, zda někdy podepsali e-petici týkající se jejich obce, odpověděli následovně: Kladně na tuto otázku odpovědělo 22 dotazovaných (44 %) a záporně odpovědělo 28 dotazovaných (56 %). Nejméně z dotazovaných občanů podepsalo e-petici ve Zlíně, pouze 14 občanů (28 %) uvedlo, že již někdy podepsali e-petici, zbylých 36 občanů (72 %) nikdy žádnou e-petici týkající se dění ve Zlíně nepodepsalo. Z celkového počtu dotazovaných odpovědělo 65 občanů (43,3 %), že již někdy podepsali e-petici týkající se jejich obce, avšak 85 občanů (56,7 %) v dotazníku uvedlo, že e-petici nikdy nepodepsalo.

Otázka č. 12: Komunikujete s obecním úřadem (magistrátem) prostřednictvím e-mailů?

Kolik procent občanů z dotazovaných komunikuje s obecním úřadem (magistrátem) je uvedeno v Tabulce č. 4-9.

Tabulka č. 4-9: Komunikace občanů s obecním úřadem (magistrátem) prostřednictvím e-mailů

	Valašské Klobouky	Luhačovice	Zlín	Celkem
Ano	18 %	10 %	8 %	12 %
Ne	82 %	90 %	92 %	88 %

Zdroj: Zpracováno na základě vlastního dotazníkového šetření

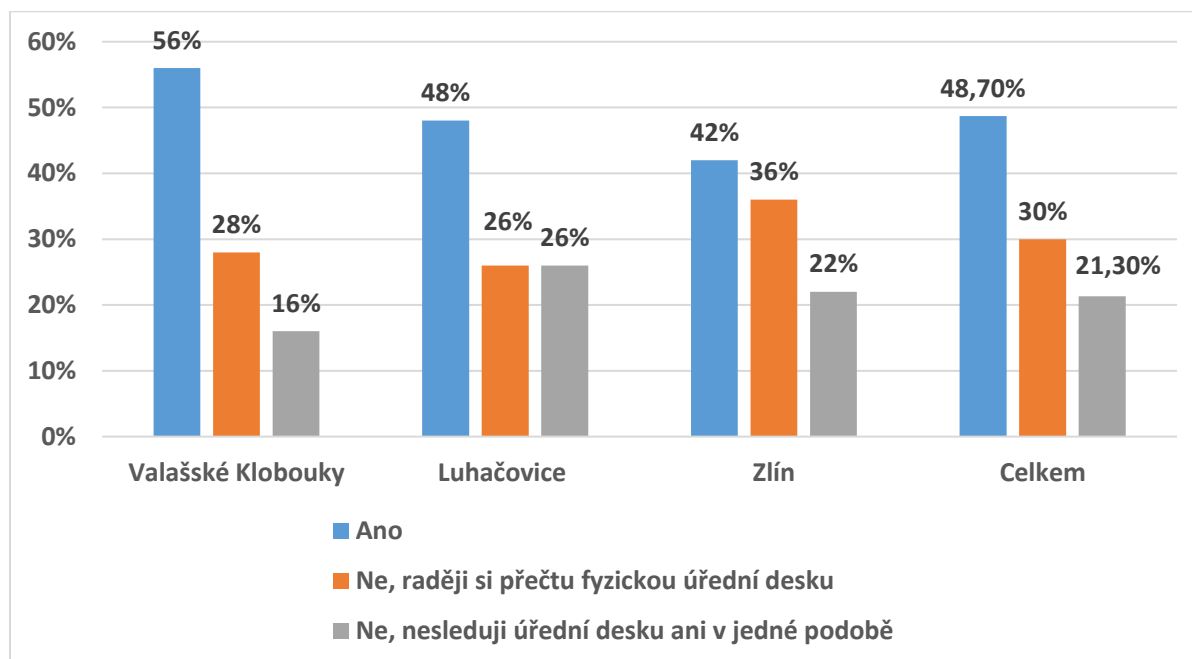
V otázce č. 12 byli občané Valašských Klobouk, Luhačovic a Zlína dotazováni na to, zda komunikují s obecním úřadem (magistrátem) prostřednictvím e-mailů. Nejméně elektronickou komunikaci využívají občané Zlína, pouze 4 občané (8 %) uvedli, že někdy s magistrátem města komunikovali prostřednictvím e-mailů. Zbylých 46 občanů (92 %) s magistrátem

elektronicky nekomunikuje. V Luhačovicích dotazovaní odpověděli dost podobně jako ve Zlíně. Pouze 5 dotazovaných (10 %) uvedlo, že s obecním úřadem komunikuje prostřednictvím e-mailů. Zbývajících 45 (90 %) na otázku odpovědělo, že s obecním úřadem prostřednictvím e-mailů nekomunikuje. Ve Valašských Kloboukách odpovědělo na tuto otázku kladně 9 občanů (18 %), záporně odpovědělo 41 občanů (82 %). Celkově tedy s obecním úřadem nebo magistrátem města komunikuje prostřednictvím e-mailů jenom 18 občanů (12 %), zbylých 132 (88 %) odpovědělo, že tuto komunikaci nevyužívá. Dle zjištěných výsledků lze konstatovat, že občané ne příliš rádi komunikují s obecním úřadem (magistrátem) prostřednictvím e-mailů.

Otázka č. 13: Sledujete elektronickou úřední desku na webových stránkách vaší obce?

Následující Graf č. 4-4 znázorňuje, kolik občanů sleduje elektronickou úřední desku. Dotazovaní měli v dotazníku na výběr z tří možností. Buďto sledují elektronickou úřední desku umístěnou na oficiálních webových stránkách obce, nebo si občané raději přečtou fyzickou úřední desku. Poslední možností bylo, že nesledují úřední desku ani v jedné podobě.

Graf č. 4-4: Sledovanost občanů elektronické úřední desky

Zdroj: Zpracováno na základě vlastního dotazníkového šetření

Z dotazovaných občanů nejvíce sledují elektronickou úřední desku občané Valašských Klobouk – 28 jich uvedlo (56 %), že elektronickou úřední desku sleduje, 14 jich (28 %) odpovědělo, že si raději přečtou úřední desku ve fyzické podobě a 8 občanů (16 %) nesleduje ani elektronickou, ani fyzickou úřední desku. V Luhačovicích sleduje elektronickou úřední

desku 24 občanů (48 %) z dotazovaných. 13 občanů (26 %) uvedlo, že si raději přečtou fyzickou úřední desku a 13 občanů (26 %) na otázku odpovědělo, že nesledují úřední desku ani v jedné podobě. Dotazovaní občané Zlína uvedli následující: 21 (42 %) jich zaškrtno možnost, že sledují úřední desku v elektronické podobě, 18 občanů (36 %), uvedlo, že upřednostňují čtení fyzické úřední desky a 11 (22 %) jich odpovědělo, že nesledují úřední desku ani v jedné podobě. Z celkového počtu dotazovaných jich 73 (48,7 %) uvedlo, že sledují úřední desku v elektronické podobě, 45 občanů (30 %) odpovědělo, že si raději přečtou fyzickou úřední desku a 32 (21,3 %) jich uvedlo, že nesledují úřední desku ani v jedné z uvedených podob. Z grafu vyplývá, že dotazovaní občané ze všech tří obcí preferují sledování úřední desky v elektronické podobě.

Otázka č. 14: Uvítali byste možnost přihlásit se k odběru aktualit ve vaší obci prostřednictvím e-mailu?

Z předchozí analýzy webových stránek obcí je zřejmé, že jelikož je služba zasílání aktualit elektronicky (e-mailem) na oficiálních webových stránkách Zlína zřízena, občané Zlína na tuto otázku neodpovídali. Odpovědi v Tabulce č. 4-10 jsou tedy jenom od občanů Valašských Klobouk a Luhačovic.

Tabulka č. 4-10: Zájem občanů o odběr novinek prostřednictvím e-mailu

	Valašské Klobouky	Luhačovice	Celkem
Ano	54 %	48 %	51 %
Ne	46 %	52 %	49 %

Zdroj: Zpracováno na základě vlastního dotazníkového šetření

Ve Valašských Kloboukách na otázku, zda by občané uvítali odběr novinek prostřednictvím e-mailu, odpovědělo 27 občanů (54 %) kladně, a 23 občanů (46 %) by o takovou službu zájem nemělo. V Luhačovicích by službu zasílání novinek prostřednictvím e-mailu uvítalo 24 dotazovaných (48 %) a 26 občanů (52 %) odpovědělo, že o službu zájem nemají. Celkově jsou možnosti odpovědí v podstatě vyrovnané, 51 občanů (51 %) odpovědělo, že by odběr aktualit uvítalo a 49 občanů (49 %) uvedlo, že nikoli.

Otázka č. 15: Sledujete na webových stránkách vaší obce zápisy ze zasedání zastupitelstva?

Tabulka č. 4-11 znázorňuje sledovanost zápisů ze zasedání zastupitelstva.

Tabulka č. 4-11: Sledovanost občanů zápisů ze zasedání zastupitelstva

	Valašské Klobouky	Luhačovice	Zlín	Celkem
Ano	32 %	36 %	20 %	29,3 %
Ne	68 %	64 %	80 %	70,7 %

Zdroj: Zpracováno na základě vlastního dotazníkového šetření

Dle tabulky lze konstatovat, že sledovanost zápisů ze zasedání zastupitelstva je ve všech sledovaných obcích s rozšířenou působností poměrně nízká. Ve Valašských Kloboukách uvedlo 16 dotazovaných (32 %), že zápisy ze zasedání zastupitelstva sledují. Avšak 34 dotazovaných (68 %) odpovědělo, že nikoli. O něco málo větší je sledovanost zápisů ze zasedání zastupitelstva v Luhačovicích. Zde na tuto otázku odpovědělo kladně 18 občanů (36 %) a záporně 32 občanů (64 %). Ve Zlíně uvedlo 10 z dotazovaných (20 %), že sleduje zápisy ze zasedání zastupitelstva, ovšem 40 občanů (80 %) uvedlo, že nikoli. Celkově tedy zápisy se zasedání zastupitelstva obce sleduje 44 občanů (29,3 %) a 106 občanů (70,7 %) na otázku odpovědělo záporně.

Otázka č. 16: Uvítali byste, aby byly na webových stránkách vaší obce zveřejňovány videozáznamy (audiozáznamy) ze zasedání zastupitelstva?

V Tabulce č. 4-12 je znázorněn zájem občanů o zveřejňování videozáznamů (audiozáznamů) ze zasedání zastupitelstva, ale pouze ve Valašských Kloboukách a Luhačovicích, a to z toho důvodu, že magistrát města Zlín videozáznamy ze zasedání zastupitelstva již na svých webových stránkách zveřejňuje.

Tabulka č. 4-12: Zájem občanů o zveřejňování videozáznamů (audiozáznamů) ze zasedání zastupitelstva

	Valašské Klobouky	Luhačovice	Celkem
Ano	44 %	34 %	39 %
Ne	56 %	66 %	61 %

Zdroj: Zpracováno na základě vlastního dotazníkového šetření

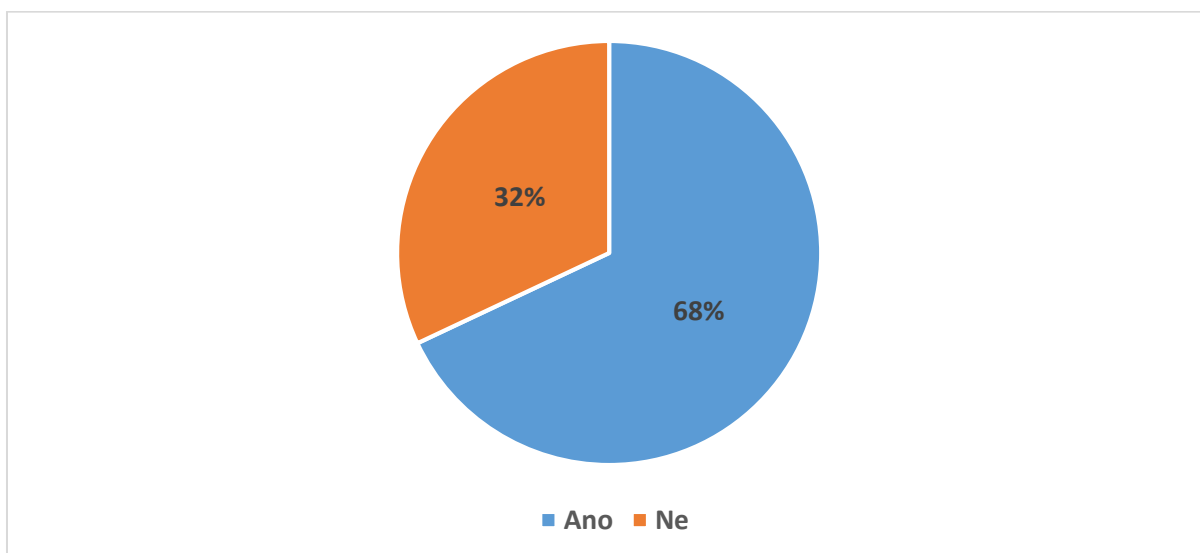
Videozáznamy ze zasedání zastupitelstva zveřejňuje pouze magistrát města Zlín. Valašské Klobouky a Luhačovice na svých webových stránkách videozáznamy ani audiozáznamy ze zasedání zastupitelstva nezveřejňují, proto na tuto otázku odpovídali pouze občané Valašských Klobouk a Luhačovic. Ve Valašských Kloboukách uvedlo 22 dotazovaných (44 %), že by uvítali, aby na webových stránkách města byly videozáznamy nebo

audiozáznamy ze zasedání zastupitelstva umisťovány. Záporně na tuto otázku odpovědělo 28 občanů (56 %). V Luhačovicích by zveřejňování videozáznamů (audiozáznamů) uvítalo o něco méně dotazovaných než ve Valašských Kloboukách. Kladně na otázku odpovědělo 17 občanů (34 %), záporně odpovědělo 33 občanů (66 %). Celkově by zveřejňování videozáznamů či audiozáznamů ze zasedání zastupitelstva uvítalo 39 z dotazovaných (39 %) a 61 občanů (61 %) odpovědělo, že by o to zájem neměli.

Otázka č. 17: Účastníte se internetových anket týkajících se vaší obce?

Tato otázka se týkala pouze obce s rozšířenou působností, která na svých webových stránkách umisťuje ankety nebo online dotazníky. Dle analýzy oficiálních webových stránek jsou touto obcí pouze Valašské Klobouky. V Grafu č. 4-5 lze vidět, kolik občanů této obce se internetových anket účastní.

Graf č. 4-5: Účast občanů na internetových anketách

Zdroj: Zpracováno na základě vlastního dotazníkového šetření

Z dotazovaných občanů Valašských Klobouk uvedlo 34 (68 %), že se internetových anket účastní a 16 občanů (32 %) na tuto otázku odpovědělo, že se takových anket neúčastní.

Otázka č. 18: Podíleli jste se někdy aktivně na dění ve vaší obci (založili jste facebookovou stránku, vytvořili diskusní skupinu, vytvořili petici) prostřednictvím internetu?

Jaké procento občanů z dotazovaných se aktivně podílí na veřejném dění znázorňuje Tabulka č. 4-13.

Tabulka č. 4-13: Aktivní podílení se občanů na dění v obcích

	Valašské Klobouky	Luhačovice	Zlín	Celkem
Ano	12 %	2 %	3 %	7,3 %
Ne	88 %	48 %	47 %	92,7 %

Zdroj: Zpracováno na základě vlastního dotazníkového šetření

Ve Valašských Kloboukách uvedlo 6 občanů (12 %), že se někdy aktivně podílelo na dění v obci, ovšem 44 občanů (88 %) na tuto otázku odpovědělo záporně. V Luhačovicích na otázku č. 18 odpovědělo kladně nejméně ze všech dotazovaných ve třech obcích, pouze 2 občané (4 %) uvedli, že se někdy aktivně podíleli na dění v jejich obci, zbylých 48 občanů (96 %) uvedlo, že nikoliv. Ve Zlíně byly odpovědi dost podobné jako v Luhačovicích, jen 3 občané (6 %) na otázku odpovědělo kladně, 47 občanů (94 %) odpovědělo záporně. Celkově se aktivně podílí na dění v obci pouze 11 dotazovaných (7,3 %), 139 občanů (92,7 %) na tuto otázku odpovědělo záporně.

Otázka č. 19: Uvítali byste na stránkách vaší obce zveřejňování programů budoucích zasedání zastupitelstva?

Jaké procento občanů Valašských Klobouk a Luhačovic by mělo zájem o zveřejňování programů budoucích zasedání zastupitelstva, uvádí Tabulka č. 4-14.

Tabulka č. 4-14: Zájem občanů o zveřejňování programů budoucích zasedání zastupitelstva

	Valašské Klobouky	Luhačovice	Celkem
Ano	66 %	56 %	61 %
Ne	34 %	44 %	39 %

Zdroj: Zpracováno na základě vlastního dotazníkového šetření

Jelikož jsou na oficiálních webových stránkách Zlína zveřejněny programy budoucích zasedání zastupitelstva včetně jejich archivu, obyvatelé Zlína na tuto otázku neodpovídali. Ve Valašských Kloboukách by o zveřejňování programů budoucích zasedání zastupitelstva mělo zájem 33 z dotazovaných (66 %) a zájem by o ně naopak nemělo 17 občanů (34 %). V Luhačovicích byl zájem o něco nižší, 28 občanů (56 %) odpovědělo na tuto otázku kladně, záporně odpovědělo 22 občanů (44 %). Celkově by tedy o programy budoucích zasedání zastupitelstva mělo zájem 61 občanů (61 %) a 39 občanů (39 %) na otázku odpovědělo, že by zájem neměli.

Otázka č. 20: Uvítali byste ve vaší obci Participativní rozpočet? (Jedná se o proces přímé, dobrovolné a univerzální demokracie, v rámci kterého občané určité obce mohou diskutovat a rozhodovat o využití části rozpočtu. Občané předkládají návrhy, ze kterých se posléze vybírají ty, které obdržely nejvíce hlasů).

V Tabulce č. 4-15 je znázorněno, jaké procento občanů by mělo zájem o Participativní rozpočet.

Tabulka č. 4-15: Zájem občanů o participativní rozpočet

	Valašské Klobouky	Luhačovice	Zlín	Celkem
Ano	82 %	76 %	88 %	82 %
Ne	18 %	24 %	12 %	18 %

Zdroj: Zpracováno na základě vlastního dotazníkového šetření

Ve Valašských Kloboukách uvedlo 41 z dotazovaných (82 %), že by mělo zájem, aby v obci participativní rozpočet fungoval, 9 občanů (18 %) by o něj zájem nemělo. V Luhačovicích kladně na otázku odpovědělo 38 občanů (76 %), záporně 12 občanů (24 %). Ve Zlíně uvedlo 44 dotazovaných (88 %), že by o participativní rozpočet měli zájem, pouze 6 občanů (12 %) odpovědělo, že by ho ve své obci neuvítali. Celkově je tedy zájem o participativní rozpočet velký, 123 dotazovaných (82 %) by ho uvítalo, zbylých 27 dotazovaných (18 %) odpovědělo, že nikoli.

Otázka č. 21: Jste spokojeni s možností občanské participace ve vaší obci (máte pocit, že máte dostatečné možnosti zapojovat se do rozhodování, možnost vyjádřit námitky)?

Spokojenost občanů s tím, jaké mají možnosti zapojovat se do veřejného života a do rozhodování v jejich obci, je uvedena v Tabulce č. 4-16 níže.

Tabulka č. 4-16: Spokojenost občanů s možnostmi občanské participace

	Valašské Klobouky	Luhačovice	Zlín	Celkem
Ano	78 %	64 %	38 %	60 %
Ne	22 %	36 %	62 %	40 %

Zdroj: Zpracováno na základě vlastního dotazníkového šetření

Ve Valašských Kloboukách je z dotazovaných občanů 39 (78 %) spokojeno s tím, jaké mají možnosti zapojovat se do rozhodování obce. Jen 11 občanů (22 %) s možnostmi občanské participace spokojeno není. V Luhačovicích odpovědělo na tuto otázku 32 občanů (64 %)

kladně, záporně na ni odpovědělo 18 občanů (36 %). Ve Zlíně je s možností občanské participace spokojeno nejméně občanů ze všech tří dotazovaných obcí, 19 občanů (38 %) totiž uvedlo, že má dostatek možností zapojovat se do rozhodování obce, ovšem 31 občanů (62 %) s možnostmi občanské participace spokojeno není. Z celkového počtu dotazovaných je 90 (60 %) občanů spokojeno s možnostmi občanské participace a 60 občanů (40 %) uvedlo, že nikoli.

4.2 Návrhy na zlepšení e-participace ve vybraných obcích

V této části bakalářské práce budou navržena možná zlepšení oficiálních webových stránek obcí a celkové návrhy na zlepšení zapojování občanů do rozhodovacích procesů.

Dle výsledků dotazníku je ve všech třech sledovaných obcích zájem občanů o dění v jejich obci poměrně vysoký. V rámci dotazníkového šetření bylo zjištěno, že z celkového počtu dotazovaných má 91 % zájem o veřejné dění. Pro obce je to dobrá zpráva, protože občané mají zájem zapojovat se do rozhodování, a teď už jen záleží na tom, aby k tomu měli dostatečné možnosti. Dále z dotazníku vyplývá, že občané rádi využívají internet k tomu, aby se dozvěděli o dění ve své obci. Z celkového počtu dotazovaných, tedy ze 150 dotazovaných, uvedlo 75 %, že využívají internet k tomu, aby se dozvěděli o dění v obci. Tato informace je klíčová pro to, aby e-participace mohla v obcích zdárně fungovat. Navíc z celkového počtu dotazovaných uvedlo 76 %, že webové stránky obce navštěvují pravidelně. Dokonce 83 % na otázku, zda jsou spokojeni se vzhledem a funkcí webových stránek obce, odpovědělo, že jsou spokojeni s oběma těmito parametry. Návštěvnost webových stránek obcí a zároveň spokojenost s nimi je ve všech třech obcích poměrně vysoká.

Z celkového počtu dotazovaných pouze 12 % uvedlo, že komunikuje s obecním úřadem nebo magistrátem města prostřednictvím e-mailů. Tato informace vypovídá o tom, že občané ne příliš rádi tuto formu elektronické komunikace využívají. Právě proto by bylo dobré najít jinou cestu, jak by občané mohli vznést své námítky, nápady a dotazy, například prostřednictvím diskusního fóra, které z hodnocených obcí zřizuje pouze Zlín. Z dotazovaných občanů Zlína sice jen 38 % uvedlo, že se do diskusního fóra zapojuje, avšak dle počtu a pravidelnosti přidávaných příspěvků do tohoto fóra je zřejmé, že občané Zlína diskusní fórum využívají. Valašské Klobouky ani Luhačovice diskusní fórum ani chat nezřizují. Diskusní fóra obvykle bývají pod vedením moderátora, aby nedošlo k tomu, že se z něj stane pouze prostředek k urážkám a osočování. Obce se tak nemusí bát, že by zřízení takového fóra bylo kontraproduktivní – zcela jistě se jedná o nástroj e-participace, který má smysl. Občané raději své námítky a připomínky sdělí prostřednictvím veřejné diskuse, než

aby je museli sdělovat někomu osobně tváří v tvář. **Z těchto důvodů by pro Valašské Klobouky a Luhačovice bylo příhodné, aby diskusní fórum nebo chat na svých webových stránkách zřídili.**

Internetové ankety na svých webových stránkách umísťuje pouze obec Valašské Klobouky, kde uvedlo 68 % občanů, že se těchto anket účastní. Ankety se týkají aktuálního dění a z tohoto důvodu by také obce Luhačovice a Zlín měli na svých stránkách ankety nebo online dotazníky umísťovat.

Pro občany je velkou výhodou, pokud jim obec umožňuje odebrání novinek prostřednictvím e-mailu, SMS, MMS, nebo za pomoci RSS kanálu. Pouze Zlín zřizuje službu odebrání novinek prostřednictvím e-mailu, Luhačovice ani Valašské Klobouky žádnou z těchto služeb nezřizují. Přitom ve Valašských Kloboukách uvedlo 54 % z dotazovaných občanů, že by zřízení této služby na webových stránkách obce uvítali. V Luhačovicích by o tuto službu mělo zájem 48 % z dotazovaných občanů. **Proto by bylo dobré, kdyby v budoucnu obě obce některou z uvedených služeb, které slouží k odebrání novinek, také zřídily.**

Sledovanost zápisů ze zasedání zastupitelstva je ve sledovaných obcích poměrně nízká – 29 % občanů z celkového počtu dotazovaných uvedlo, že tyto zápisy sledují. Z analýzy webových stránek víme, že audiozáznamy ze zasedání zastupitelstva nezveřejňuje ani jedna z hodnocených obcí. Videozáznamy jsou zveřejňovány pouze na webových stránkách Zlína. Ve Valašských Kloboukách a Luhačovicích nejsou zveřejňovány ani audiozáznamy, ani videozáznamy ze zasedání zastupitelstva obce. Přitom z celkového počtu dotazovaných občanů těchto dvou obcí uvedlo 39 %, že by mělo o zveřejňování videozáznamů nebo audiozáznamů zájem. **Z toho je zřejmé, že by si občané raději pustili videozáznam nebo audiozáznam, než četli zápis ze zasedání zastupitelstva.** Programy budoucích zasedání zastupitelstva na svých webových stránkách taktéž zveřejňuje pouze Zlín, Valašské Klobouky a Luhačovice v tomto ohledu zaostávají. **Obě tyto obce by programy budoucích zasedání zastupitelstva zveřejňovat měly, protože z celkového počtu dotazovaných v těchto dvou obcích uvedlo 61 %, že by o to zájem měli.** Ve všech třech sledovaných obcích neexistuje na jejich webových stránkách formulář pro dotazy nebo připomínkování k rozhodnutí zastupitelstva. V dotazníku se sice otázka týkající se této problematiky nenachází, avšak jistě by jak pro občany, tak i veřejné zástupce bylo přínosné, kdyby tento formulář na webových stránkách existoval. Veřejní zástupci by tak mohli prostřednictvím této služby občanům vysvětlit, proč k danému rozhodnutí došlo a jaký to bude mít dopad na

veřejný život. Hlavně se zřízením této služby veřejní zástupci vyhnou domněnkám občanů ohledně rozhodnutí zastupitelstva.

Velký potenciál je spatřován v participativním rozpočtu (PR). Jedná se o projekty, v rámci kterých se občané mohou aktivně zapojovat do projektů a investic jejich obce. Participativní rozpočet vede ke zlepšení demokratického procesu, umožňuje zapojení občanů a oživení role místních autorit, místních volených zástupců a občanské společnosti a posiluje důvěru ve veřejné instituce. Participativní rozpočet vede ke zvýšení efektivity nakládání s veřejnými prostředky prostřednictvím inovace způsobu, jakým jsou prostředky investovány a jak je monitorováno poskytování služeb. Participativní rozpočet posiluje místní komunitu a dobrovolný sektor investováním do služeb významných pro sociálně slabší komunity, čímž přispívá k jejich rozvoji, a to prostřednictvím zvyšování počtu obyvatel zapojených do procesu místní demokracie. Přispívá také k budování místního sociálního kapitálu tvorbou prostorů pro setkávání a přijímání rozhodnutí místních skupin obyvatel. Participativní rozpočet přináší výhody městu a jeho občanům, ale také veřejné správě. Jedním z nejdůležitějších přínosů je prohloubení demokratické správy věcí veřejných, a to prostřednictvím dialogu veřejných institucí a občanů, kteří jsou těmito orgány reprezentováni. Další výhodou je, že participativní rozpočet činí veřejné instituce odpovědnými svým občanům a přispívá k modernizaci veřejné správy. Aktivní účast v rozpočtovém procesu obyvatelům otevírá možnost definovat vlastní priority, a tím mít možnost výrazně zlepšit kvalitu života. Kromě toho mají účastníci možnost kontrolovat a sledovat plnění rozpočtu. Co se týče výhod, které participativní rozpočet přináší veřejné správě, zlepšuje transparentnost veřejné správy a efektivitu vynakládání veřejných výdajů, dále podporuje účast občanů na rozhodování a dohled nad využíváním veřejných prostředků. Také zvyšuje odpovědnost veřejných činitelů a řídících pracovníků a v neposlední řadě participativní rozpočet generuje větší důvěru mezi veřejnými činiteli a občany a vytváří tak demokratickou kulturu a posiluje sociální soudržnost. **Z výsledků dotazníkového šetření víme, že z celkového počtu dotazovaných uvedlo 82 %, že by měli zájem o participativní rozpočet v jejich obci. Hodnocené obce by měly prozatím alespoň uvažovat o zavedení projektu, prostřednictvím kterého by se občané mohli podílet na nakládání s veřejnými prostředky.** V některých městech České republiky již participativní rozpočet funguje. Například Ostrava-Poruba v rámci participativního rozpočtu zavedla projekt s názvem „Zelená Porubě“. Také Ostrava-Jih má zřízen projekt s názvem „Společně tvoříme Jih“.

Zkušenosti s participativním rozpočtem mají spíše v zahraničí, v České republice zatím příliš praktikován není. Snad s ním bude mít v budoucnu i Česká republika větší zkušenosti.

5 Závěr

E-participace představuje další evoluční krok v elektronizaci veřejné správy. Elektronicky participující občané mají přístup k informacím, k veřejným službám a podílejí se přímo či nepřímo také na rozhodování v různých úrovních veřejné správy. Pokud mají instituce VS zájem o vyšší zapojování občanů do společenského dění a rozhodování, musí veřejnosti poskytnout dostatečné informace a prostor pro vyjádření. Na druhou stranu, občané musí mít chuť se do společenského dění a rozhodování zapojovat. Také zde musí existovat dostatečná míra digitální gramotnosti a důvěra mezi představiteli VS a občany.

Cílem bakalářské práce bylo zhodnotit e-participaci ve třech obcích s rozšířenou působností Zlínského kraje (Valašské Klobouky, Luhačovice, Zlín). Stanovený cíl byl splněn. V rámci BP byla provedena analýza webových stránek obcí Valašské Klobouky, Luhačovice a Zlín. Zároveň bylo v těchto obcích provedeno dotazníkové šetření pro zjištění zapojování se občanů do veřejného života a spokojenosti s těmito možnostmi. Na základě syntézy výstupů analýzy a dotazníkového šetření byla zhodnocena e-participace ve vybraných obcích a byla navržnuta opatření pro zlepšení aktuálního stavu.

Na základě dotazníkového šetření bylo zjištěno, že občané mají zájem zapojovat se do veřejného dění prostřednictvím internetu, avšak možnosti zapojování jsou poměrně nízké, například diskusní fórum je zřízeno pouze ve Zlíně. Internetové ankety existují také pouze v jedné obci (Valašské Klobouky), kde jsou však využívány hojně. Právě proto by je měli na svých webových stránkách zveřejňovat i zbylé dvě obce. Videozáznamy ze zasedání zastupitelstva také zveřejňuje pouze Zlín, přitom zájem občanů o zveřejňování videozáznamu nebo audiozáznamu ze zasedání zastupitelstva ve zbylých dvou obcích je. Projekt, v rámci kterého by se občané mohli podílet na přerozdělování rozpočtu obce, neexistuje ani v jedné ze tří hodnocených obcí. Zájem o něj je však ve všech těchto obcích vysoký.

Lze konstatovat, že e-participace si v hodnocených obcích Zlínského kraje své místo zatím příliš nevybojovala. Občané mají zájem se do rozhodovacího procesu zapojit, ale chybí jim k tomu dostatečné možnosti. Navzdory tomu z celkového počtu dotazovaných v dotazníkovém šetření uvedlo 60 % občanů, že jsou spokojeni s možnostmi občanské participace v jejich obci.

Seznam použité literatury

Odborná literatura

- [1] ČERMÁK, Daniel a Jana VOBECKÁ a kol. *Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě: význam, praxe, příslib*. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. ISBN 978-80-7419-067-4.
- [2] HALÁSEK, Dušan. *Veřejná ekonomika*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Opava: Optys, 2012. 95 s. ISBN 978-80-85819-80-9.
- [3] HEGER, Vladimír. *Komunikace ve veřejné správě*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. 169 s. ISBN 978-80-247-3779-9.
- [4] HENDRYCH, Dušan. *Správní věda – Teorie veřejné správy*. 2. dopl. a roz. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2007. ISBN 978-80-7357-248-8.
- [5] HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-096-3.
- [6] KÁŇA, Pavel. *Základy veřejné správy*. 3. dopl. a přeprac. vyd. Ostrava: Montanex, 2010. ISBN 978-80-7225-319-7.
- [7] KÁŇA, Pavel. *Základy veřejné správy*. 4. aktualiz. vyd. Ostrava: Montanex, 2014. ISBN 978-80-7225-407-1.
- [8] MATES, Pavel a Vladimír SMEJKAL. *E-government v českém právu*. Praha: Linde Praha, a. s., 2006. 9 s. ISBN 80-7201-614-8.
- [9] NEJDL, Pavel a Daniel ČERMÁK. *Participace a partnerství v místní veřejné správě*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2007. ISBN 978-80-7330-130-9.
- [10] POMAHÁČ, Richard at al. *Veřejná správa*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013. 3 s. ISBN 978-80-7400-447-6.
- [11] PRŮCHA, Petr. *Správní právo*. 5. dopl. a opr. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2003. 224 s. ISBN 80-210-2763-0.
- [12] ŠPAČEK, David. *E-government cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 8 s. ISBN 978-80-7400-261-8.

Elektronické dokumenty a ostatní

- [1] ADAPTIC: *Internetový slovníček* [online]. 2017 [cit. 2017-04-25]. Dostupné z: <http://www.adaptic.cz/znalosti/slovnicek/faq/>
- [2] DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY: *E-government a e-participace* [online]. [cit. 2017-04-25]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6684974>
- [3] HOSPODÁŘSKÉ NOVINY: *E-Participace jako předvoj e-Demokracie* [online]. [cit. 2017-04-25]. Dostupné z: http://ictrevue.ihned.cz/c3-65378720-0ICT00_d-65378720-e-participace-jako-predvoj-e-demokracie
- [4] IKAROS: *E-participace a její současný stav v české praxi* [online]. [cit. 2017-04-25]. Dostupné z: <https://ikaros.cz/e-participace-a-jeji-soucasny-stav-v-ceske-praxi>
- [5] JAK PŘIZVAT OBČANY KE SPOLUPRÁCI: *Publikace o participaci občanů* [online]. [cit. 2017-04-25]. Dostupné z: http://www.agora-ce.cz/archive_files/Dokumenty_ke_stazeni/Participace_-_Jak_prizvat_obcany_ke_spolupraci.pdf
- [6] JAK ZAPOJIT OBČANY DO ROZHODOVÁNÍ: *Metodika participace* [online]. [cit. 2017-04-25]. Dostupné z: <http://www.paktparticipace.cz/dokumenty/metodika-participace>
- [7] LUHAČOVICE: *Oficiální stránky radnice* [online]. [cit. 2017-04-25]. Dostupné z: <http://www.mesto.luhacovice.cz>
- [8] MVČR: *Místní referendum* [online]. [cit. 2017-04-25]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/obcanske-aktivity-118893.aspx>
- [9] PARTICIPATIVNÍ ROZPOČET: *Portál o participativním rozpočtu* [online]. [cit. 2017-04-25]. Dostupné z: <http://www.participativnirozpocet.cz/o%20participativním%20rozpočtu>
- [10] PODHRADSKÁ, Martina. *Analýza využití nástrojů e-participace v obcích s rozšířenou působností Jihočeského kraje*. Praha, 2010. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví
- [11] SLIDE PLAYER: *Úvod do eGovernmentu* [online]. [cit. 2017-04-25]. Dostupné z: <http://slideplayer.cz/slide/2599734/>
- [12] SPOLEČNĚ TVOŘÍME JIH: *Projekt participativního rozpočtu* [online]. [cit. 2017-04-25]. Dostupné z: <http://www.spolecnetvorimejih.cz/vysledky-hlasovani>

- [13] STRÁNKY PRO OBCE: *Legislativní povinnosti internetových stránek obce* [online]. [cit. 2017-04-25]. Dostupné z: <http://www.strankyproobce.cz/zakonne-povinnosti-pro-web-obce/>
- [14] VALAŠSKÉ KLOBOUKY: *Oficiální web města* [online]. [cit. 2017-04-25]. Dostupné z: <http://www.valasskeklobouky.cz>
- [15] VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV: *Principy dobré správy* [online]. [cit. 2017-04-25]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/stiznosti-na-urady/principy-dobre-spravy/>
- [16] VYSKOČIL, Marek. *E-participace a její praxe v české veřejné správě*. Brno, 2011. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, Katedra veřejné ekonomie.
- [17] Zákon č. 491/2001 Sb. ze dne 31. prosince 2001, o volbách do zastupitelstev obcí a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491>
- [18] Zákon č. 101/2000 Sb. ze dne 4. dubna 2000, o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-101#cast1>
- [19] ZLÍN: *Oficiální stránky statutárního města Zlína* [online]. [cit. 2017-04-25]. Dostupné z: <http://www.zlin.eu>

Seznam zkratek

ČR	Česká republika
DIČ	Daňové identifikační číslo
EU	Evropská unie
FAQ	Frequently Asked Questions
CHKO	Chráněná krajinná oblast
ICT	Information and Communication Technologies
IČO	Identifikační číslo osoby
ID	Identifikace
MMS	Multimedia Messaging Service
MVČR	Ministerstvo vnitra České republiky
PR	Participativní rozpočet
RSS	Rich Site Summary
SMS	Short Message Service
WHO	World Health Organization

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou (bakalářskou) práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová (bakalářská) práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové (bakalářské) práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 4.4.2017

.....

jméno a příjmení studenta

Seznam příloh

Příloha č. 1: Dotazník

Příloha č. 1: Dotazník

Dobrý den,

jsem studentkou ekonomické fakulty VŠB-TUO. Následující dotazník je určen pro obyvatele obcí Valašské Klobouky, Luhačovice a Zlín. Odpovědi z něj využiji ve své bakalářské práci, která je na téma E-Participace ve vybraných obcích (Účast občanů na místní veřejné správě prostřednictvím internetu). Tímto bych Vás chtěla požádat o pár minut vašeho času k vyplnění dotazníku, který se skládá z 21 otázek. Dotazník je anonymní. U každé otázky prosím označte křížkem pouze jednu z nabízených možností.

Děkuji a přeji Vám krásný den.

Magda Polášťíková

Otázka č. 1: Kolik je Vám let?

- ☐ 15-24
- ☐ 25-34
- ☐ 35-64
- ☐ 65+

Otázka č. 2: Jaké je Vaše pohlaví?

- ☐ Muž
- ☐ Žena

Otázka č. 3: Z které jste obce?

- ☐ Valašské Klobouky
- ☐ Luhačovice
- ☐ Zlín

Otázka č. 4: Jaké je Vaše nevyšší dosažené vzdělání?

- ☐ Základní
- ☐ Střední bez maturity
- ☐ Střední s maturitou
- ☐ Vysokoškolské

Otázka č. 5: Zajímáte se o dění ve vaší obci?

- ☐ Ano
- ☐ Ne

Otázka č. 6: Využíváte internet k tomu, abyste se dozvěděli o dění ve vaší obci?

- ☐ Ano
- ☐ Ne

Otázka č. 7: Jak často sledujete oficiální webové stránky vaší obce?

- ☐ Pravidelně
- ☐ Výjimečně
- ☐ Vůbec

Otázka č. 8: Jste spokojeni se vzhledem a funkčností webových stránek vaší obce?

- ☐ Ano, s obojím
- ☐ Pouze se vzhledem
- ☐ Pouze s funkčností
- ☐ Nejsem spokojen/a

Otázka č. 9: Sledujete dění ve vaší obci prostřednictvím facebookové stránky obce?

- ☐ Ano
- ☐ Ne

Otázka č. 10: Zapojujete se do diskusního fóra na stránkách vaší obce (pokud je zřízeno)?

- ☐ Ano
- ☐ Ne

Otázka č. 11: Podepsali jste někdy e-petici týkající se vaší obce?

- ☐ Ano
- ☐ Ne

Otázka č.12: Komunikujete s obecním úřadem (magistrátem) prostřednictvím e-mailů?

- ☐ Ano
- ☐ Ne

Otázka č. 13: Sledujete elektronickou úřední desku na webových stránkách vaší obce?

- ☐ Ano
- ☐ Ne, raději si přečtu fyzickou úřední desku
- ☐ Ne, nesleduji úřední desku ani v jedné podobě

Otázka č. 14: Uvítali byste možnost přihlásit se k odběru aktualit ve vaší obci prostřednictvím e-mailu? *Tato otázka je pouze pro občany Valašských Klobouk a Luhačovic*

- ☐ Ano
- ☐ Ne

Otázka č. 15: Sledujete na webových stránkách vaší obce zápisy ze zasedání zastupitelstva?

- ☐ Ano
- ☐ Ne

Otázka č. 16: Uvítali byste, aby byly na webových stránkách vaší obce zveřejňovány videozáznamy (audiozáznamy) ze zasedání zastupitelstva? *Tato otázka je pouze pro občany Valašských Klobouk a Luhačovic*

- ☐ Ano
- ☐ Ne

Otázka č. 17: Účastníte se internetových anket týkajících se vaší obce? *Tato otázka je pouze pro občany Valašských Klobouk*

- ☐ Ano
- ☐ Ne

Otázka č. 18: Podíleli jste se někdy aktivně na dění ve vaší obci (založili jste facebookovou stránku, vytvořili diskusní skupinu, vytvořili petici) prostřednictvím internetu?

- ☐ Ano
- ☐ Ne

Otázka č. 19: Uvítali byste na stránkách vaší obce zveřejňování programů budoucích zasedání zastupitelstva? *Tato otázka je pouze pro občany Valašských Klobouk a Luhačovic*

- ☐ Ano
- ☐ Ne

Otázka č. 20: Uvítali byste ve vaší obci Participativní rozpočet? (Jedná se o proces přímé, dobrovolné a univerzální demokracie, v rámci kterého občané určité obce mohou diskutovat a rozhodovat o využití části rozpočtu. Občané předkládají návrhy, ze kterých se posléze vybírají ty, které obdržely nejvíce hlasů).

☐ Ano

☐ Ne

Otázka č. 21: Jste spokojeni s možností občanské participace ve vaší obci (máte pocit, že máte dostatečné možnosti zapojovat se do rozhodování, možnost vyjádřit námitky)?

☐ Ano

☐ Ne